

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลกระทบของการค้าแรงงานต่างด้าวต่อความมั่นคงของชาติในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง กรณีศึกษา 4 จังหวัดชายแดนกลุ่มน้ำโขง ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (จังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหาร และนครพนม) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการศึกษามาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. 1 นโยบายด้านแรงงาน

1. 2 นโยบายด้านการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

2. 1 องค์การแรงงานระหว่างประเทศ-ไอแอลโอ

2. 2 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ

2. 3 แรงงานต่างชาติและปัญหาความมั่นคงแห่งรัฐทางสาธารณสุข

2. 4 ทศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อแรงงานต่างด้าว

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3. 1 ทฤษฎีทางการเมืองระหว่างประเทศ (Politics International Theory)

3. 2 ทฤษฎีทางสังคม (Theory is Social)

4. ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่การวิจัย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5. 1 งานวิจัยภายในประเทศ

5. 2 งานวิจัยต่างประเทศ

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 นโยบายด้านแรงงาน

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านแรงงาน โดยให้การคุ้มครองแรงงานตามกฎหมาย ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยในการทำงานและสวัสดิการแรงงาน และดูแลหลักประกันความมั่นคงในการทำงานแก่ผู้ใช้แรงงาน การส่งเสริมระบบแรงงานสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สามารถแก้ไขปัญหาระบบสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย สำหรับเตรียมการรองรับการเปิดการค้าเสรีย้ายแรงงานเสรีภายใต้ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยเน้นระบบบริหารจัดการเพื่อจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติ จัดระบบอำนวยความสะดวกและมาตรการการกำกับดูแล ติดตามการเข้าออกของแรงงานทุกประเภทเพื่อดึงดูดแรงงานที่มีฝีมือเข้าประเทศควบคู่กับการป้องกันผลกระทบจากการเข้าประเทศของแรงงานไร้ฝีมือรวมทั้งการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการควบคุมการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวโดยคำนึงถึงความต้องการแรงงานของภาคเอกชนและการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ ตลอดจนในด้านนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รัฐบาลมีนโยบายเสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาล ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐและพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจังเพื่อให้ข้าราชการเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ตลอดจนสนับสนุนการสร้างค่านิยมของสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ความเสมอภาคเท่าเทียมกันและความถูกต้องชอบธรรม

1.2 นโยบายด้านการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว

นโยบายด้านการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน (เผด็จชัย สะสมทรัพย์, 2554) กำหนดว่าต่อจากนี้การจ้างงานแรงงานต่างด้าวจะต้องเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ต้องมีการทำสัญญาจ้างระหว่างนายจ้างกับแรงงานต่างด้าว เพื่อให้ได้รับการดูแลที่มีมาตรฐาน โดยได้ค่าจ้างขั้นต่ำและสวัสดิการต่างๆ ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 รวมทั้งนายจ้างจะต้องนำลูกจ้างต่างด้าวเข้าสู่ระบบประกันสังคมด้วย (วารสารแรงงานจังหวัดนครปฐม, 2554 : 10) สำนักงานประกันสังคมขอความร่วมมือกรมการ

จัดหางานตรวจสอบและติดตามให้นายจ้างและแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติและขออนุญาตทำงานแล้ว ไปขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคม เพื่อจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่อยู่ในไทยให้ได้รับการคุ้มครองด้านสวัสดิการและคุณภาพชีวิต อีกทั้งยังเป็นทางหนึ่งในการป้องกันการค้ามนุษย์ด้วย ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ. ศ. 2533 ซึ่งกำหนดไว้ว่าหลังจากแรงงานต่างด้าวที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติและได้ใบอนุญาตทำงานแล้ว นายจ้างจะต้องนำแรงงานเข้าสู่ระบบประกันสังคม ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่ได้รับใบอนุญาตทำงาน หากฝ่าฝืนมีโทษจำคุก 6 เดือน ปรับ 2 หมื่นบาท ยกเว้นกรณีเป็นลูกจ้างของกิจการเพาะปลูก ประมง ค้าแร่หรือการค้าแผงลอย เลี้ยงสัตว์ และงานรับใช้ในบ้าน ไม่ต้องขึ้นทะเบียนประกันสังคม เมื่อลูกจ้างซึ่งเป็นแรงงานต่างด้าวได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตน และได้นำส่งเงินสมทบแล้ว จะได้รับความคุ้มครองใน 7 กรณี ได้แก่ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย หุพพลภาพ ตาย คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิดที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์อันเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังนี้ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ-ไอแอลโอ แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ แรงงานต่างชาติ และปัญหาความมั่นคงแห่งรัฐทางสาธารณสุขและทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อแรงงานต่างด้าว

2.1 องค์การแรงงานระหว่างประเทศ - ไอแอลโอ (International Labour Organization -ILO)

การใช้แรงงานต่างด้าวโดยถูกกฎหมาย ในการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวเพื่อ มุ่ง ไปสู่การใช้แรงงานคนต่างด้าวถูกกฎหมาย กำหนดแนวทางดำเนินการเป็น 2 ระยะ คือระยะที่หนึ่ง ดำเนินการให้คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ที่อยู่ในประเทศไทยทุกคน มารายงานตัวเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติและผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับเป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี และอนุญาตให้ทำงานได้ระยะที่สอง ดำเนินการเปลี่ยนสถานะคนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรในระยะที่

หนึ่งให้เป็นผู้ที่เข้าเมือง โดยถูกกฎหมายโดยการเจรจาให้ประเทศคู่ภาคีเข้ามาพิสูจน์สัญชาติ พร้อมออกเอกสารรับรองหรือหนังสือเดินทางให้คนต่างด้าวของตน

การจัดระบบแรงงานต่างด้าวในปี 2550 นอกจากการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองอยู่ในราชอาณาจักรและอนุญาตให้ทำงานได้แล้ว ยังได้มีการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าว ลาว กัมพูชา เพื่อปรับเปลี่ยนให้เป็นแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย พร้อมทั้งมีการนำเข้าแรงงานอย่างถูกกฎหมายจากลาวและกัมพูชาด้วยแต่การพิสูจน์สัญชาติ และการนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างถูกกฎหมายดังกล่าวยังไม่เพียงพอต่อความต้องการจ้างแรงงานในประเทศเนื่องจากแรงงานจากประเทศพม่าซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการดำเนินการในการพิสูจน์สัญชาติและนำเข้าอย่างถูกกฎหมายแต่อย่างใด

การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในปี 2551 ดำเนินการไปตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายคือ การใช้แรงงานต่างด้าวโดยถูกกฎหมายสอดคล้องกับบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน (MOU) จึงควรดำเนินการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวในปี 2551 โดยการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองในการศึกษาเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวในมิติต่างๆ ตลอดจนปรับปรุงระบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป แม้ว่าสิทธิในการทำงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมจะได้ยอมรับในระดับประชาคมระหว่างประเทศเห็นได้จากที่ปรากฏอยู่ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และพลเมืองข้อที่ 23 (1) ทุกคนมีสิทธิในการทำงาน ในการเลือกงาน โดยอิสระในเงื่อนไขอันยุติธรรมและเป็นประโยชน์แห่งการงานและการคุ้มครองแห่งการว่างงาน แต่ในทางปฏิบัติสิทธินี้ยังไม่ค่อยได้รับความคุ้มครองเท่าที่ควรเมื่อเทียบกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ภารกิจหลักของ ไอแอลโอคือช่วยเหลือผู้ใช้แรงงานทั่วโลกให้ได้รับความยุติธรรมจากสังคม ให้มีชีวิตและสภาพการทำงานที่ดีขึ้น (ศิริชัช ทองสุข. 2547)

2. 2 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ

กฎหมายไทยยอมรับให้แรงงานต่างชาติที่เข้าเมืองผิดกฎหมายได้รับ “สิทธิในการทำงาน” ภายใต้กฎหมายไทยที่มีมาตั้งแต่ พ. ศ. 2515 จนถึงปัจจุบัน และมีความเป็นไปได้ที่จะยอมรับให้มีสิทธิทำงานในประเทศไทยแก่คนต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมายภายใต้มาตรา 5 แห่ง พ. ร. บ. การทำงานของคนต่างด้าว พ. ศ. 2521 “คนต่างด้าว” หมายถึงบุคคลธรรมดาซึ่งไม่

มีสัญชาติไทยโดยการยอมรับของเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการทะเบียนราษฎร กล่าวคือ บุคคลที่มีชื่อที่จริงครบตามตามกฎหมายสัญชาติว่าเป็นคนสัญชาติไทย แต่ยังไม่อาจพิสูจน์ตนได้ว่ามีสัญชาติไทยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร จึงทำให้ไม่อาจได้รับบัตรประจำตัวประชาชนไทย และถูกสันนิษฐานโดยมาตรา 57 แห่ง พ. ร. บ. คนเข้าเมือง พ. ศ. 2522 ว่า “เป็นคนต่างด้าว” จนกว่าจะสามารถพิสูจน์สัญชาติไทยได้แรงงานต่างชาติดีกประการหนึ่ง คือ คนที่ไม่มีสัญชาติไทยโดยข้อกฎหมาย แต่มีสัญชาติของรัฐต่างประเทศอื่น อาทิ บุคคลที่มีสัญชาติพม่าที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย หรือรวมตลอดถึงบุคคลสัญชาติอเมริกันที่เกิดในประเทศไทยแรงงานต่างชาติในประการที่สาม ก็คือคนที่ไม่มีสัญชาติโดยข้อกฎหมายของรัฐใดเลย หรือคนไร้สัญชาติ

แรงงานต่างชาติที่เข้าใจกันในสังคมไทยปัจจุบัน คือแรงงานต่างชาติไร้ฝีมือที่เข้ามาในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมายเข้าเมือง ซึ่งมักจะถูกรู้จักในสังคมไทยว่า “แรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย” ซึ่งแจกวลีนี้ สังคมไทย โดยทั่วไปไม่ได้หมายถึง คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้สิทธิเข้ามาในประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองให้ และได้รับอนุญาตให้สิทธิที่จะทำงานแบบมีฝีมือในประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว แต่หมายความถึงเพียง คนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้สิทธิเข้ามาในประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง แต่ได้เข้ามาทำงานแบบไร้ฝีมือในประเทศไทย

การจำแนกประเภทของแรงงานต่างชาติที่เข้าเมืองผิดกฎหมายที่พบเห็นในสังคม ไทยสังเกตได้จากกฎหมายไทยไม่ได้ให้สถานะที่ดีกว่าแก่คนต่างด้าวที่เข้าเมืองไทยมานานแล้วหรือเกิดในประเทศไทย คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในประเทศไทยมานานแล้วกว่า 20 ปีขึ้นไป ก็ยังมีสถานะเป็นแรงงานต่างชาติ และมีสิทธิในการทำงานไม่แตกต่างไปจากคนต่างด้าวซึ่งเพิ่งเข้ามาในประเทศไทย

นอกจากนั้นคนต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทยทั้งที่เป็นแรงงานมีฝีมือหรือไร้ฝีมือ ต่างก็มีสถานะเป็นแรงงานต่างชาติในสายตาของกฎหมายไทย ในที่สุด คนต่างด้าวที่ทั้งมีสัญชาติและไร้สัญชาติจำนวนไม่น้อยที่หนีภัยความตายเข้ามาในประเทศไทย อาจจะอยู่ในค่ายผู้ลี้ภัยซึ่งทำให้ตกอยู่ภายในความดูแลของประเทศไทยร่วมกับ UNHCR หรืออาจอาศัยอยู่นอกค่ายดังกล่าว โดยชื่อที่จริงที่ค้นพบ จำนวนไม่น้อยของพวกเขาได้เข้ามาทำงาน ในตลาดแรงงานไทย จึงเป็นแรงงานต่างด้าวในสังคมไทยอีกกลุ่มหนึ่ง

2.3 แรงงานต่างชาติและปัญหาความมั่นคงแห่งรัฐทางสาธารณสุข

ปัจจุบันการย้ายถิ่นระหว่างประเทศเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นปกติ โดยเฉพาะในรัฐที่เปิดสู่กระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไม่อาจจะทำได้โดยไม่พึ่งพาความร่วมมือจากต่างประเทศ ดังนั้น โอกาสที่เกิดแก่สังคมในรัฐหนึ่งก็จะมีผลเป็นโอกาสในอีกรัฐหนึ่งได้ด้วย ในขณะเดียวกัน ปัญหาที่เกิดในสังคมของรัฐหนึ่ง ก็จะกลายเป็นปัญหาในสังคมของอีกรัฐหนึ่งได้ด้วย จะเห็นว่ากระแสโลกาภิวัตน์ได้ทำให้มวลมนุษยชาติในโลกได้มีโอกาสที่จะร่วมชะตาบุญและชะตากรรมด้วยกันได้มากขึ้น ในอดีตรัฐไทยเคยเชื่อว่าเรื่องของแรงงานต่างชาติไร้ฝีมือที่เข้ามาในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมายเข้าเมือง เป็นเรื่องที่เป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายของฝ่ายบริหารในยุคต้นๆ จึงเป็นเรื่องของการปราบปรามมิให้เกิดขึ้น การผลักดันให้ออกไปจากดินแดนของรัฐ ตลอดจนการใช้ทัศนคติที่เกลียดชังและเหยียดหยาม

แต่ในราว พ. ศ. 2535 นายจ้างกลุ่มหนึ่งได้ทำให้ฝ่ายบริหารของรัฐไทยได้ตระหนักถึงโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ได้รับจากการใช้แรงงานต่างชาติไร้ฝีมือที่เข้ามาในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมายเข้าเมืองแล้ว แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายในความหมายที่เราเข้าใจในกันนี้ได้สร้างผลกระทบอย่างไรต่อสุขภาวะของสังคมไทย พวกเขาได้นำโรคร้ายเข้ามาแพร่หลายในสังคมไทยเช่นนั้นหรือ พวกเขาเข้ามาซึ่งภัยต่อ “สุขภาพกาย ใจ และจิตวิญญาณของมนุษย์ในสังคมไทย” เช่นนั้นหรือ การปรากฏตัวของพวกเขาในสังคมไทยได้นำมาซึ่งผลกระทบด้านลบต่อสุขภาพสังคมของประเทศไทย เช่นนั้นหรือ กล่าวคือ พวกเขาเป็นผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนและสุขภาวะขั้นพื้นฐานในสถานการณ์เช่นนี้ แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายจึงเป็นภัยต่อสังคมในรัฐปลายทางผู้ยอมรับให้พวกเขาได้ทำงานหรือในทางตรงข้ามสุขภาพกาย ใจ และจิตวิญญาณของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายต่างหากที่ได้รับผลกระทบด้านลบจากเหตุปัจจัยที่มีอยู่ในสังคมไทย กล่าวคือพวกเขาเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนและสุขภาวะขั้นพื้นฐาน มิใช่ผู้ละเมิดสิทธินั้น ในสถานการณ์เช่นนี้ รัฐไทยซึ่งเป็นรัฐปลายทางต่างหากที่จะเป็นผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนและสุขภาวะขั้นพื้นฐานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย และอาจจะไปไกลถึงการขยายทุกขภาวะที่เกะติดแรงงานต่างชาติไปสู่รัฐต้นทาง ในสถานการณ์ที่แรงงานนั้นได้เดินทางกลับไปยังรัฐต้นทางหลังจากนั้น

ในวันนี้ทุกภาคส่วนในสังคมไทยต่างยอมรับว่า แรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย นั้นมีสถานะเป็นทั้ง โอกาสในการพัฒนา และ ปัญหา ดังนั้น การจัดการปัญหาแรงงานต่างชาติ ผิดกฎหมายจึงควรที่จะมีแนวคิดและวิธีการที่ผันแปรตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่อยๆ ไป คือในสถานการณ์ที่การใช้แรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะปฏิเสธความเป็นจริงดังกล่าว และน่าจะนำเอาคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นนั้นมาใช้ เป็นโอกาสในการพัฒนาประเทศไทย ในขณะที่แง่มุมใดของการใช้แรงงานต่างด้าว มิได้เป็น ประโยชน์ต่อประเทศไทย กระบวนการป้องกันและปราบปรามทุกภาวะที่เกิดขึ้น ก็ย่อมเป็น สิ่งที่จำเป็น

2.4 ทักษะของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อแรงงานต่างด้าว

โดยการสำรวจทัศนคติของทุกภาคส่วนในสังคมไทยพบว่า ผู้บริหารด้านสุขภาพแรงงานของรัฐไทยค่อนข้างจะมีทัศนคติเชิงบวกและกลางๆ ต่อแรงงานต่างชาติ แม้จะเข้าเมืองผิดกฎหมาย แม้ว่าจำนวนหนึ่งอาจยังใช้แนวคิดเชิงชาตินิยมในการกำหนดนโยบายสุขภาพแรงงาน และการกำหนดวิธีการแปลงนโยบายสู่ทางปฏิบัติ สังเกตได้ว่าทัศนคติเชิงติดลบต่อแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายน่าจะปรากฏในจำนวนข้างน้อย และมักจะเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่มีได้มีหน้าที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขโดยตรง เจ้าหน้าที่ของรัฐด้านสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นที่ทำงานกับรากหญ้ากลายเป็นบุคคลากรของรัฐที่ใช้แนวคิดเชิงมนุษยนิยมในการแปลงนโยบายสุขภาพแรงงานสู่ทางปฏิบัติ และในหลายสถานการณ์ที่นโยบายมิได้เอื้อต่อการทำงานบุคคลากรของรัฐในสถานการณ์นี้ ก็ได้มีวิธีปฏิบัติที่ป้องกันผลร้ายของนโยบายต่อแรงงานต่างชาติ

ตัวอย่างของปัญหาการละเมิดสุขภาพของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่มาจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐไทยในบางพื้นที่ที่จะไม่ยอมออกหนังสือรับรองการเกิดให้แก่บุตรของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่เกิดในประเทศไทย หรือในบางพื้นที่ที่มีการแจ้งจับกุมแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่เข้ามารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลในวงการบริหารทรัพยากรบุคคลจะพบประโยชน์ๆหนึ่งที่มีการใช้แทนกันอยู่บ่อยๆ นั่นคือ ประโยค "แรงงานสัมพันธ์" กับประโยค "พนักงานสัมพันธ์" ซึ่งถ้าวิเคราะห์กันต่อถึงความแตกต่างของทั้งสองประโยคจะพบว่าคำที่แตกต่างกันก็คือคำว่า "แรงงาน" กับคำว่า "พนักงาน" แรงงาน หรือ Labor เป็นภาษาที่ใช้เรียกคนที่ทำงานเน้นการใช้แรงกาย เป็นงานที่ไม่ต้องคิด

อะไรก็ตามทำตามคำสั่งเท่านั้น ลักษณะงานดังกล่าวเช่นงานก่อสร้าง งานในโรงงานบางแห่งซึ่งคนที่ทำงานในลักษณะนี้ก็จะจะเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถและบุคลิกประเภทหนึ่งซึ่งนายจ้างหรือหัวหน้างานก็จะใช้รูปแบบของการมีความสัมพันธ์ด้วยแบบเข้มงวดและควบคุม ในขณะที่ฝั่ง “ผู้ใช้แรงงาน” ก็จะมีรูปแบบความสัมพันธ์กับนายจ้างแบบเรียกร้อง หลีกเลียง หลอกลวง และหวาดระแวงจากความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและผู้ใช้แรงงานดังกล่าว เราจึงเรียกว่า “แรงงานสัมพันธ์” ทำให้รูปแบบของกิจกรรมและเนื้อหาทางวิชาการที่เกิดขึ้นตามมาจะเป็นหนักที่เรื่องกฎระเบียบกฎหมาย เพื่อการควบคุมแรงงานดังกล่าวให้ทำงานอย่างสงบ เป็นระเบียบ และคอยดูแลควบคุมกำจัดคนที่ออกนอกกลุ่มนอกรทาง สำหรับหนังสือวิชาการต่างๆ ที่จัดหว่า “แรงงานสัมพันธ์” ก็จะมีเนื้อหาที่มุ่งเน้นในเรื่องดังกล่าว (รวมถึงพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งสร้างขึ้นตั้งแต่ปี 2518) ในอีกด้านหนึ่งของภาษา การใช้คำว่า “พนักงาน” หรือ Employee ซึ่งอาจแปลตามตัวว่าคือผู้ที่ตกลงใจเข้ามารับจ้างทำงานที่นายจ้างกำหนดโดยใช้ความรู้ ทักษะ ความสามารถและแรงงานที่ตัวเองมีอยู่คำดังกล่าวจึงมีความหมายที่กว้างขึ้น เพราะครอบคลุมออกมาถึงความรู้ความสามารถอื่นๆที่ไม่ใช่แค่แรงงาน รวมถึงลักษณะของสภาพการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปงานมีลักษณะที่ซับซ้อนมากขึ้น ต้องใช้ความรู้มากขึ้น คนมีความคิดเปลี่ยนไปผลงานที่ออกมาไม่ได้เกิดจากแรงงานเท่านั้นหากแต่เกิดจากแรงบันดาลใจ กำลังใจความพยายามทุ่มเท ซึ่งเป็นแรงขับที่สำคัญให้ความรู้ต่างๆที่อยู่ภายในคนทำงานให้ปรากฏออกมาเป็นผลงานดังนั้นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและคนทำงานจึงต้องเปลี่ยนไปไม่สามารถใช้แนวคิดที่เน้นการควบคุมได้อีกต่อไปแต่ต้องเปลี่ยนรูปแบบเป็นการสนับสนุน ส่งเสริมการสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นครอบครัวเดียวกัน ซึ่งแนวคิดตรงนี้เป็นที่มาของ “พนักงานสัมพันธ์” (ปิยวัฒน์ แก้วกัณฑ์รัตน์, มปป.)

2. 5 แนวคิด Location Specific Capital

เป็นปัจจัยผูกพัน ที่ส่งผลให้บุคคล มีพฤติกรรมย้ายถิ่นที่แตกต่างกัน Davanzo and Morrision (1981) เห็นว่า ตามปกติการย้ายถิ่นจะเกิดขึ้น โดยการเปรียบเทียบ “Location Specific Capital” ระหว่างต้นทาง และปลายทาง เช่น ผู้ที่มีชื่อเสียง มีทรัพย์สินมาก ก็มักจะไม่น่าย้ายไปจากที่อยู่เดิม ถ้าหากจำเป็นต้องย้ายไป ก็มักจะย้ายกลับมา เพราะหากย้ายไปอยู่ที่อื่นนานๆ สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่เดิม ก็จะเสื่อมค่าลง ส่วนผู้ที่มีสิ่งผูกพัน อาจจะเป็นทรัพย์สินสมบัติ หรือความมีชื่อเสียงในถิ่นที่อยู่เดิมน้อย จะมีโอกาสย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ที่มีสิ่งผูกพันดังกล่าวมากกว่า

2. 6 แนวคิดเรื่อง Place Utility

Brown and Moore (1970) ได้เสนอแนวคิดเรื่อง “Place Utility” ซึ่งให้ความสำคัญกับระดับความพอใจหรือไม่พอใจของบุคคล หรือครอบครัว ต่ออรรถประโยชน์ในสถานที่ที่หนึ่งๆ หากไม่พอใจก็จะมี การย้ายถิ่นเกิดขึ้น การย้ายถิ่นจึงเป็นการปรับตัว เพื่อหาความพอใจในอรรถประโยชน์จากพื้นที่นั่นเอง แนวคิดนี้ได้อธิบายการย้ายถิ่น โดยใช้ปัจจัยทางสังคม และจิตวิทยาประชากร กล่าวคือ การย้ายถิ่นขึ้นอยู่กับความคาดหวังที่จะได้รับผลจากการมีพฤติกรรมย้ายถิ่นที่เกิดขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยสองประการ คือคุณค่ากับเป้าหมาย ซึ่งมีอยู่ในตัวของบุคคล เช่น ความมั่นคงทางสังคม ความสะดวกสบาย ความเป็นตัวของตัวเอง หากปัจจัยทั้ง 2 ประการนี้มีระดับสูง โอกาสที่บุคคลจะย้ายถิ่นก็จะมีมาก การย้ายถิ่นในลักษณะนี้ จะเป็นพฤติกรรมที่เรียกว่า “Instrumental Behavior” ที่จะนำบุคคล ไปสู่สิ่งที่ตนประสงค์

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวต่อความมั่นคงของชาติในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ในแถบอนุภูมิภาค 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขงผู้วิจัยใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา คือ ทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศ (Politics International Theory) ทฤษฎีทางสังคม (Theory is Social) ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ (Economics Theory)

3. 1 ทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศ (Politics International Theory)

3. 1. 1 ทฤษฎีความเกี่ยวพัน (Linkage Theory)

การศึกษาปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายนั้น Rosenau ได้นำเสนอแนวทางการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายในประเทศและปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกประเทศ หรืออาจกล่าวได้ว่าศึกษา ถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมภายในประเทศและสิ่งแวดล้อมภายนอกประเทศ ภายในระบบย่อย (Subsystem) และระบบระหว่างประเทศ (International System) ซึ่งเป็นระบบใหญ่หรือระบบสังคมชุมชนระหว่างประเทศ

ทฤษฎีความเกี่ยวพัน (Linkage Theory) (Rosenau, 1969, pp. 1-56) มีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยภายในประเทศ (Internal Factors) หรือสภาพแวดล้อมภายในประเทศ (Internal Environment) ได้แก่ บทบาทของผู้นำ (ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจวางแผนนโยบาย) สถานะการเมืองภายในประเทศ เช่น การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมอุดมการณ์ ปัญหาทางเศรษฐกิจ บทบาทของสื่อมวลชนภายในประเทศ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลหรือผลักดันต่อการกำหนดนโยบาย การดำเนินนโยบาย

2. ปัจจัยภายนอกประเทศ (External Factors) ได้แก่สภาพแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศ รวมทั้งนโยบายของประเทศอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้องว่ามีผลกระทบหรืออิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย หรือพฤติกรรมของคนในประเทศมากน้อยเพียงใด เป็นปัจจัยภายนอกประเทศที่ไม่อาจควบคุมได้ แต่มีอิทธิพลต่อประเทศหนึ่ง ซึ่งอาจประกอบด้วย

2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

2. 1 เหตุการณ์ทางการเมืองในประเทศอื่น ที่มีอิทธิพลต่อประเทศเป้าหมายหรือประเทศหนึ่ง หรือความสำคัญของประเทศหนึ่งที่มีต่อความมั่นคงของอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ หรือตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติหรือไม่อย่างไร เช่น กรณีปัญหาชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่ากับรัฐบาลทหารพม่าที่ส่งผลกระทบต่อนโยบาย ความมั่นคงบริเวณชายแดนของไทย หรือกรณีการอพยพของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง (ลาว) เข้ามาพักพิงในไทย โดยมีบางส่วนอ้างว่ามีความขัดแย้งทางการเมืองกับรัฐบาลลาว เป็นต้น

2. 2 สภาพแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศ ตลอดจนนโยบายของประเทศอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อนโยบายของประเทศของตน และการเข้าไปมีบทบาทของสื่อมวลชน เช่น กรณีความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมืองในยุคสงครามเย็นระหว่างสหรัฐอเมริกา จีน และอดีตสหภาพโซเวียตที่มีผลต่อนโยบายภายในของประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งกล่าวได้ว่าบทบาทและการแทรกแซงของประเทศมหาอำนาจ มีผลต่อนโยบายความมั่นคงตลอดจนพฤติกรรมของประเทศต่างๆ รวมทั้งบทบาทของสื่อมวลชนที่เข้าไปมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชน

3. 1. 2 ทฤษฎีระบบการเมือง (System Politics Theory)

เป็นทฤษฎีของ เดวิด อีสตัน (David Easton) นักวิชาการชาวอเมริกา เขา หลีก เลี่ยงการใช้คำว่ารัฐ มาใช้คำว่าระบบการเมือง ทฤษฎีก็จะเหมือน Black box คือ มองการเมืองเป็นเหมือนระบบ โดยมีการทำหน้าที่ โดยที่สังคมกับระบบการเมืองทำงานอยู่ซึ่ง กันและกัน พูดย่างๆว่ารัฐหนึ่งรัฐ แต่เขาพยายามจะหลีกเลี่ยงคำว่ารัฐ ก็จะมีช่องแรกการเรียก ร้องนำไปสู่ระบบการเมือง ตัดสินใจแล้วก็ Output ผลลัพธ์ ออกมา การทำหน้าที่อะไรก็ตามแต่ ของรัฐหรือสังคม ที่อยู่ขอบเขตของระบบการเมือง เป็นเรื่องของการศึกษา เราก็ไม่เคยมีการ วิเคราะห์การเมืองไทยในสมัยสุโขทัย โดยทฤษฎีระบบเลย เราไม่เคยมีการพูดถึงรัฐอยุธยา หรือ การเมืองการปกครองไทยในสมัยอยุธยาโดยทฤษฎีระบบเลย เพราะทฤษฎีระบบ เริ่มเข้ามาใน สังคมโดยเขียนขึ้นในปี 1960 เข้ามาในสังคมไทยโดยนักวิชาการในปี 70-80 ก็เริ่มใช้ทฤษฎี ระบบในการอธิบายการเมือง ตั้งแต่การเมืองในยุคสมัยใหม่นั้นก็คือตั้งแต่ 16 ตุลา เป็นต้นมา ดังนั้นก่อนหน้านี้การศึกษาการเมืองการปกครองไทย ในประวัติศาสตร์โดยทฤษฎีระบบแทบ ไม่มีเลย การวิเคราะห์การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา โดยทฤษฎีระบบอะไรอย่างนี้ ผมยังไม่ เคยเจอเลย คือทฤษฎีตัวนี้เขาพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการระบุลงไปว่าสถาบันไหนเกี่ยวข้องกับ การเมืองอย่างไร โดยไปมุ่งเน้นถึงเรื่องของการทำหน้าที่แทน อย่างเช่น สมมติต้องมีปัจจัยนำ เข้าก็คือการเรียกร้องของประชาชน อาจผ่านทางพรรคการเมือง จึงไปทำหน้าที่ใน Black Box ก็ อาจเป็นการสนใจของรัฐบาล แล้วนำไปสู่การปฏิบัติของราชการจนออกมา ผลกระทบที่ออกมาสู่ สังคม แล้วเน้นไปสู่ปัจจัยการนำเข้าใหม่ นี่ก็คือทฤษฎีระบบ เขาเห็นว่าเรามองการเมืองไทยโดย ใช้ทฤษฎีระบบอยู่พอสมควรในช่วงหลัง เพราะทฤษฎีระบบเป็นทฤษฎีกระแสหลัก ที่ได้รับ ความสนใจอย่างมากโดยนักรัฐศาสตร์ไทย อิทธิพลคืออเมริกา นัก วิชาการไทยหลายคนก็เข้าไป ศึกษาแล้วนำกลับมา อธิบายการเมืองการปกครองไทย อาจอธิบายร่วมสมัย แต่ยังไม่มีการ ไปเขียนการเมืองการปกครองไทยในมิติประวัติศาสตร์โดยใช้ทฤษฎี ระบบ ยังไม่เคยมีใครทำ คือใช้ทฤษฎีระบบในการมองการเมืองการปกครองไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา รัชกาลที่ 5 ไล่มาเลย ยังไม่มีใครเขียน ก็กลายเป็นการใช้ทฤษฎีระบบในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ที่ผ่าน มายังมี

3. 1. 3 ทฤษฎีรัฐกับสังคม (State Theory and the Social)

แนวความคิดที่อธิบายเกี่ยวกับประชาสังคม ทฤษฎีรัฐกับสังคมถูกคิดค้นโดย ศาสตราจารย์ ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช โดยอธิบายว่าทฤษฎีประชาธิปไตย ของสังคมไทยที่ไม่เกิดขึ้น เพราะความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมซึ่งไม่สมดุลกัน คือ ภาครัฐมีการพัฒนามากกว่าภาคสังคม ทำให้รัฐแข็งแรงแต่ภาคสังคมอ่อนแอ ตัวอย่างเช่น สถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันทหารได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ได้แก่ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการขึ้นสูงสุดของสถาบันพระมหากษัตริย์ คือ ระบบสมบูรณาสิทธิราช ซึ่งหมายความว่าสถาบันพระมหากษัตริย์มีอำนาจสูงสุดในประเทศไทย ในขณะที่ภาคสังคมได้แก่ ไพร่ที่เข้าเดือนออกเดือน ทาสหรือพวกขุนนางแทบจะไม่มีปรากฏ การแยกตัวของสังคมเกิดขึ้นมาน่าจะไม่เกิน 100 ปีที่แล้ว ซึ่งแล้วแต่เราจะกำหนดว่ามันอยู่ประมาณปีใด การที่ประชาธิปไตยไม่เกิดขึ้นในประเทศไทยเพราะว่าภาครัฐมีการพัฒนามากกว่าภาคสังคมจึงเกิดความไม่สมดุลกัน ถ้าจะให้สมดุลคือภาคสังคมต้องควบคุมรัฐได้

3. 1. 4 ทฤษฎีมาร์กซิสต์

ทฤษฎีมาร์กซิสต์ มอง ว่ารัฐ คือ เครื่องมือของชนชั้น ก็คือ ชนชั้นนายทุน แต่สังคม ไทยไม่เหมือนสังคมตะวันตก เพราะชนชั้นของไทยเป็นชนชั้นเจ้า ชนชั้นไพร่ คือผู้ปกครองกับผู้อยู่ภายใต้การปกครอง แต่ชนชั้นของตะวันตกจะเป็นชนชั้นของนายทุนกับชนชั้นกรรมาชีพ คือ คนรวยกับคนจน เขามองว่าจริงๆแล้วรัฐคือเครื่องมือของคนรวย พูดกันง่ายๆก็คือ ทฤษฎีมาร์กซิสต์มีเรื่องเศรษฐกิจมาเกี่ยวข้องกับการเมือง ดังนั้นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง คือ ทฤษฎีที่อธิบายสมมติฐานเรื่องของทุนกับอำนาจ ดังภาพในปัจจุบันนักการเมืองที่เข้ามานั่งในสภา เขาเป็นคนรวย ซึ่งตรงกับทฤษฎีมาร์กซิสต์ที่ว่ารัฐเป็นเครื่องมือของคนรวย คือรัฐก็ทำเพื่อคนที่นั่งอยู่ในรัฐสภา จะถามว่าทฤษฎีมาร์กซิสต์ตกไปหรือยัง คำตอบคือมันก็ยังพออธิบายได้อยู่แต่มันดูรุนแรงเหมือนนิสยไม่ตี แต่เมื่อรัฐออกนโยบายอะไรก็ตาม ก็จะเป็นนโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อคนรวย มีไหมที่เกี่ยวกับคนรวยแพงๆแล้วนำไปแจกคนจนคำตอบคือไม่มี ไม่เคย เคยคิดที่จะตรวจสอบการทำงานของกรมสรรพากรหรือไม่ ก็ ไม่เคยอีก เพราะรู้กำลัง โกงภาษีอากรของประเทศไทยอยู่ อย่างเช่นคุณ ไปนอนโรงแรม 10 คืนเขาจ่ายรัฐแค่ 2 คืนอีก 8 คืนคือ โกง และเมื่อนักการเมืองเข้าไปในสภาก็ไม่เคยที่จะเสนอการตรวจสอบการทำงานของกรม สรรพากรเพราะเขาอยู่ได้ในระบบ โกงๆซึ่งนักการเมืองที่มีอำนาจก็จะมีความ สัมพันธ์

กับตำรวจ เช่น เรื่องบ่อนการพนัน การคุมช่องค้าประเวณี การตัดไม้ ฯลฯ คือ นักการเมืองจะไม่
 ว่าพวกนี้ เพราะพวกนี้ทำเงินให้กับเขา ทำให้เขามีเงินซื้อเสียงเข้าไปในสภา ดังนั้นพวกนี้ง่ายๆ ก็
 คือ เศรษฐศาสตร์ทางการเมืองก็อธิบายทำนองนี้ สามารถอธิบายเหตุการณ์ในปัจจุบันได้ และ
 เรื่องของทุนก็ยังมียุทธศาสตร์เกี่ยวกับรัฐอยู่ ทุนมีทั้งทุนภายในกับทุนภายนอก ทุนนิยมโลกกับทุนนิยม
 ไทยภายในรัฐ ดังนั้นขอข้าย ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง มันออกไปนอกระบบ เพราะพูดถึง
 เศรษฐกิจทางการเมืองที่มีนัย ทุนภายนอกกับทุนนิยมโลกสัมพันธ์กับรัฐด้วย ไม่ใช่แค่
 ประชาธิปไตยของคนไทยไม่ดีเพราะการซื้อเสียง มันไม่ใช่ เพราะทฤษฎีนี้มันอธิบายไปถึงทุน
 นิยมโลกด้วย ซึ่งตรงนี้ถ้าอาจารย์ทิวากรอธิบายจะลึกไปจะไกลไปหน่อย ยกตัวอย่างเหตุการณ์
 ง่ายๆที่เกิดขึ้นในประเทศไทย คือสมัยจอมพลสฤษดิ์ ทหาร จำเป็นต้องเข้าข้างสหรัฐอเมริกา
 เพราะว่าประเทศที่อยู่รอบๆเรากำลังจะกลายเป็นคอมมิวนิสต์ สหรัฐอเมริกาต้องเข้ามาช่วย
 ประเทศไทยไม่ให้ประเทศไทยกลายเป็นคอมมิวนิสต์ และต้องการส่งเสริมระบบทุนนิยม จึงได้
 อุ้มชูทหารของประเทศไทยคือให้เงินจำนวนมหาศาลเพื่อปราบคอมมิวนิสต์ ทหารนำเงินไปซื้อปืน
 และหลายคนมองว่าทหารนำปืนมายิงประชาชน ซึ่งถ้าใช้ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองอธิบาย
 ก็คือโยนความคิดให้ทหาร ที่ทหารเป็นอย่างนี้เพราะสหรัฐอเมริกาเกี่ยวข้อง และสหรัฐอเมริกา
 ก็เกี่ยวข้องกันกับทุนนิยมโลก จะเห็นว่ามันจะเชื่อมต่อกันมาเรื่อยๆแต่ถ้าทฤษฎีรัฐกับสังคมก็จะ
 อธิบายแค่ตัวรัฐกับสังคมเท่านั้น ซึ่งทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองจะอธิบายได้ดีกว่า

3. 1. 5 ทฤษฎี Above State หรือ ทฤษฎีปัจจัยภายใน - ภายนอก

นับวันความชัดเจนทฤษฎีนี้ก็มีมากขึ้น ดังที่นักวิชาการไทยมุ่งไปที่ปรากฏ
 การณ์โลกาภิวัตน์ คือปรากฏการณ์ที่ 20 ปีที่แล้วมองว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ใหม่ เป็นเหมือนกับ
 กระบวน การทางการเมืองบางอย่างที่เป็นรูปธรรม อาทิเช่น การค้าระหว่างประเทศ ทุนนิยมที่มี
 ผลกระทบต่อรัฐต่อระบบการเมือง ในปัจจุบันเราอยู่ในยุค โลกาภิวัตน์จะเห็นได้จากการทำอะไร
 ต่างๆที่รวดเร็วอัน เกิดจากเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ การโอนเงินที่รวดเร็ว ซึ่งโลกาภิวัตน์มองว่า
 โลกแคบลงและมีผลต่อรัฐ คือ รัฐควบคุมปรากฏการณ์นี้ไม่ได้ซึ่งปรากฏการณ์นี้มีความ
 ซับซ้อนอิทธิพลภายนอกมีอิทธิพลต่อการเมือง เช่น อิทธิพลของนานาชาติที่มีผลต่อการพัฒนา
 ประชาธิปไตยของพม่า ในอดีตประชาธิปไตยจะถูกสังคมนำกำหนด คือ ถ้าประชาธิปไตยไม่ดีก็
 คือเราเลือก ส.ส. ไม่ดีเข้าไปนี่คือการอธิบายว่าสังคมนำตัวกำหนดทางการเมือง แต่ ณ ปัจจุบัน
 เราเริ่มเห็นว่าปัจจัยภายนอก เช่น การเลือกตั้งของพม่าไม่ได้เกิดจากประชาชนเรียกร้องแต่เกิด

จากการกวดขันของต่างประเทศ แสดงว่าปัจจัยภายนอกเริ่มเข้ามามีอิทธิพล ดังนั้น จะเห็นว่า ทฤษฎีนี้เกิดจากราเห็นปัจจัยภายนอกเริ่มเข้ามามีอิทธิพลทางการเมืองมาก จริงๆแล้วทฤษฎีนี้ ถูกนำความคิดโดย ฮันท์ กิงตัน ที่เขียนหนังสือที่ชื่อว่า Third Wave ในปี 1991 คือคลื่นที่มีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองคือ 1. อิทธิพลสหรัฐอเมริกาที่ส่งเสริมให้โลกเป็นประชาธิปไตย 2. อิทธิพลของวาทิกันที่อธิบายในไทยไม่ได้แต่อธิบายได้ดีในลาตินอเมริกาเพราะลาตินอเมริกาเป็นคริสต์ศาสนา 3. อิทธิพลทางเศรษฐกิจ ซึ่งทั้งสามปัจจัยคือปัจจัยภายนอกทั้งหมดการยกตัวอย่างในไทยคือสมัยราชการที่ 5 ที่เปลี่ยนจาก จตุสดมภ์ มาเป็น 12 กระทรวง ซึ่งถ้าใช้ทฤษฎีรัฐกับสังคมก็จะไม่สามารถอธิบายได้ เพราะไม่เป็นการเรียกร้องทางสังคมที่ทำให้รัฐเกิดการเปลี่ยนแปลง และทฤษฎีระบบก็อธิบายไม่ได้เช่นกัน เพราะไม่มี Input และ Output เพราะท่านสามารถเปลี่ยนได้เอง ดังนั้นทฤษฎีที่อธิบายได้ดีคือ ทฤษฎี Above State ซึ่งคุณลดา อธิบายว่าเกิดจากการกวดขันของระบบทุนนิยม โลกเพราะถ้าไม่เปลี่ยนแปลงการเมือง ก็จะทำให้เป็นอาณานิคมของตะวันตก สำหรับอาจารย์ที่วาทกรรมจะไม่เรียกว่าทุนนิยม แต่จะเรียกว่าจักรวรรดินิยม

3. 1. 6 ทฤษฎีระบบโลก-โลกาภิวัตน์

นักวิชาการที่อยู่ในกลุ่มนี้ คือ Jim Glassman. 1976 and Fineman. 1991 เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. 2542 ทิวากร แก้วมณี . 2549 และกุลลดา เกษบุญชู. 2547 และช่วงหลังๆได้รับการพูดถึงแนวทางการวิเคราะห์นี้มากขึ้น ทฤษฎีปัจจัยภายในภายนอก คือ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไม่เหมือนกับทฤษฎีรัฐและสังคม และทฤษฎีระบบ จะเป็น Input Output ประชาชนเรียกร้อง รัฐตัดสินใจ ผลลัพธ์ออกมาเป็นการเรียกร้องสิ่งที่ขาดไป คือ ปัจจัยภายนอกตามทฤษฎีนี้ คุณไม่เห็นปัจจัยภายนอกเขาจะอยู่ในระบบตลอด แต่ปัจจัยภายนอกเริ่มมาเห็นชัดในปัจจุบัน การเมืองไม่ได้ผูกอยู่ในระบบการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคม แต่อยู่ในระบบภายนอก คือ หมายถึงภายในรัฐกับนอกรัฐสัมพันธ์กัน แบ่งเป็น 4 บุคคลเริ่มต้น ผู้นำทางการเมืองที่มาตั้งเป็นสุโขทัย คือ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ โอรสองค์แรกเสียชีวิตก็เลยเป็นพ่อขุนรามคำแหง สามารถที่จะยึดกุมพื้นที่ตรงจุดนี้ได้จากพวกมอญ เขมร หรือใครก็ไม่รู้ที่อยู่ตรงนี้ ที่ไม่ใช่ใครก็ได้ที่มาจากข้างบน คือจีน แล้วมาแย้งเขาได้ ถ้าไม่รบกับจีนจนเก่ง จะไม่สามารถประสบความสำเร็จในการตั้งรัฐไทยได้ ดังนั้นปัจจัยที่นำไปสู่การตั้งสุโขทัยประสบความสำเร็จตั้งแต่ เริ่มแรก เพราะผู้นำของไทยรบเก่ง เหตุที่รบเก่งก็เพราะรบกับจีนมาโดยตลอด

แสดงว่าปัจจัยภายนอกคือจีน ที่รบกับเราทำให้เราประสบความสำเร็จ ในการตั้งรัฐนี้คืออันที่ 1 พอถึงจุดไทยรบกับพม่า จะสังเกตแต่ก่อนความเป็นปึกแผ่น ของสังคมไทยน้อย จะเป็นเหมือน City-state มี ลำพูน มีลำปาง มีเมืองลพบุรี สุพรรณบุรี นครศรีธรรมราช มันไม่ได้ใหญ่โตแบบ ใครยอมรับอยุธยาไปเสียทั้งหมด แต่การยอมรับอยุธยาได้เสียทั้งหมดก็เกิดจากการที่เรารบกับ พม่าแล้วเราแพ้ เราก็มีสมเด็จพระนเรศวรเป็นคนที่ทะลายโครงสร้างของผู้นำ City-state ทำให้ เกิดการเป็นปึกแผ่นสูงอยู่ในอยุธยา แต่ในวันที่พมามารบใครเป็นเจ้าก็จับ ไปเป็นเชลยก็เลยเกิด ช่องว่างทางอำนาจ ทำให้สมเด็จพระนเรศวรสามารถก่อสร้าง โครงสร้างทั้งหมดใหม่ได้ ถ้ามองว่า เกิดจากปัจจัยภายนอกใหม่ ถ้าไม่รบกับพม่าก็จะไม่เกิดจุดๆนี้ สมัยก่อนจะเก็บภาษียุ่งยาก นี่คือ สิ่งที่เกิดขึ้น จะสังเกตว่าหลังจากสมเด็จพระนเรศวร ก็จะเกิดการค้าทางทะเล สิ่งที่จะเกิดขึ้นจาก การค้าทางทะเล คืออยากจะทำเรือขึ้น อยู่ดีไม่มีปืน ปืนมาจากไหน มาจากฝรั่งส่งทะเลมา การที่ ไทยมีปืนมากก็หมายความว่ากองกำลังทหารไทยเยอะ ผู้พม่าชนะ อยุธยาผูกขาดการค้าเรือขึ้น เชียงใหม่ทำไมถึงได้จบสลาย ยอมรับอำนาจกรุงเทพมหานคร ก็เพราะไม่ได้ผูกขาดการค้าเรือขึ้น ไม่มีอาวุธปืนเหมือนเขา สองอยู่ใกล้ทะเลค้าขายได้ รวย นี่คือ 2 ปัจจัยทั้งหมดที่ทำให้อยุธยา ตอนปลายมีความแตกต่างจากอยุธยาตอนต้น ปัจจัยภายนอกก็คือการค้าทางทะเล

3. 2 ทฤษฎีทางสังคม (Theory is Social)

3. 2. 1 ทฤษฎีจิตสังคม (Psychological Theory)

ได้แบ่งพัฒนาทางบุคลิกภาพออกเป็น 8 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 ความไว้วางใจ - ความไม่ไว้วางใจ (Trust and Mistrust) ซึ่งเป็น ชั้นในวัยทารก อีริคสันถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของพัฒนาการในวัยต่อไป เด็กวัยทารกจำเป็นต้องมีผู้เลี้ยงดูเพราะช่วยตนเองไม่ได้ ผู้เลี้ยงดูจะต้องเอาใจใส่เด็ก ถึงเวลาไหนก็ควรจะให้ และปลดเปลื้องความเคียดแค้น ไม่สบายของทารกอันเนื่องมาจากการขับถ่าย เป็นต้น

ชั้นที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเองอย่างอิสระ ความสงสัยไม่แน่ใจตัวเอง (Autonomous, Shame and Doubt) อยู่ในวัยอายุ 2-3 ปี วัยนี้เป็นวัยที่เริ่มเดินได้ สามารถที่จะพูด ได้และความเจริญเติบโตของร่างกายช่วยให้เด็กมีความอิสระ พึ่งตัวเองได้ และมีความอยากรู้อยากเห็น อยากจับต้องสิ่งของต่างๆ เพื่อต้องการสำรวจว่าคืออะไร เด็กเริ่มที่อยากเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง

ขั้นที่ 3 การเป็นผู้คิดริเริ่ม-การรู้สึกผิด (Initiative and Guilt) วัยเด็กอายุประมาณ 3-5 ปี อีริกสันเรียกวัยนี้ว่าเป็นวัยที่เด็กมีความคิดริเริ่มอยากจะทำอะไรด้วยตนเอง จากจินตนาการของตนเอง การเล่นสำคัญมากสำหรับวัยนี้เพราะเด็กจะได้ทดลองทำสิ่งต่างๆ จะสนุกจากการสมมติของต่างๆ เป็นของจริง เช่น อาจจะทำให้สิ่งกระดาษเป็นรถยนต์ จักรยานเหมือนผู้ใหญ่

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะทำกิจกรรมอยู่เสมอ - ความรู้สึกด้อย (Industry and Inferiority) อีริกสันใช้คำว่า Industry กับเด็กอายุประมาณ 6-12 ปี เนื่องจากเด็กวัยนี้มีพัฒนาการด้านสติปัญญาและทางด้านร่างกาย อยู่ในขั้นที่มีความต้องการที่จะอะไรอยู่เมื่อไม่เคยว่าง

ขั้นที่ 5 อัตภาพหรือการรู้จักว่าตนเองเป็นเอกลักษณ์ - การไม่รู้จักตนเอง หรือสับสนในบทบาทในสังคม (Ego Identity and Role Confusion) อีริกสันกล่าวว่า เด็กในวัยนี้ที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี จะรู้สึกตนเองว่า มีความเจริญเติบโต โดยเฉพาะทางด้านร่างกาย เหมือนกับผู้ใหญ่ทุกอย่าง ร่างกายเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงทางเพศทั้งหญิงและชาย เด็กวัยรุ่นจะมีความรู้สึกในเรื่องเพศและบางคนเป็นกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ขั้นที่ 6 ความใกล้ชิดผูกพัน - ความอ้างว้างตัวคนเดียว (Intimacy and Isolation) วัยนี้เป็นวัยผู้ใหญ่ระยะต้น (Young Adulthood) เป็นวัยที่ทั้งชายและหญิงเริ่มที่จะรู้จักตนเองว่ามีจุดมุ่งหมายในชีวิต อย่างไร เป็นวัยที่พร้อมที่จะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในฐานะเพื่อนสนิทที่จะ เสียสละให้กันและกัน รวมทั้งสามารถยินยอมเห็นใจซึ่งกันและกัน โดยไม่เห็นแก่ตัวเลย และมีความคิดตั้งตนเป็นหลักฐานหรือคิดสนใจที่จะแต่งงานมีบ้านของตนเอง

ขั้นที่ 7 ความเป็นห่วงชนรุ่นหลัง - ความคิดถึงแต่ตนเอง (Generativity and Stagnation) อีริกสันอธิบายคำว่า generativity ว่าเป็นวัยที่เป็นห่วงเพื่อนร่วมโลกโดยทั่วไป หรือเป็นห่วงเยาวชนรุ่นหลัง อยากจะให้ความรู้ สั่งสอนคนรุ่นหลังต่อไป คนที่แต่งงานมีบุตรก็สอนลูกหลายคนที่ไม่แต่งงาน ถ้าเป็นครูก็สอนลูกศิษย์ ถ้าเป็นนายก็สอนลูกน้อง หรือช่วยทำงานทางด้านศาสนา เพื่อที่จะปลูกฝังให้คนรุ่นหลังเป็นคนดีต่อไป

ขั้นที่ 8 ความพอใจในตนเอง - ความสิ้นหวังและความไม่พอใจในตนเอง (Ego Integrity and Despair) วัยนี้เป็นระยะบั้นปลายของชีวิต ฉะนั้น บุคลิกภาพของคนวัยนี้ มักจะเป็นผลรวมของวัย 7 วัยที่ผ่านมา ผู้มีอาวุโสบางท่านยอมรับว่า ได้มีชีวิตที่ดีและได้ทำดี

ที่สุด ยอมรับว่าตอนนี้แก่แล้วและจะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข จะเป็นนายของตนเองและมีความพอใจในสภาพชีวิตของตน ไม่กลัวความตาย พร้อมทั้งจะตาย ยอมรับว่าคนเราเกิดมาแล้วก็ต้องตาย

3. 2. 2 ทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม

ในทางสังคมวิทยาให้ความสำคัญกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะมนุษย์ไม่ได้มีความเป็นมนุษย์โดยกำเนิด หรือไม่มีพัฒนาการบางอย่างที่จำเป็นต่อการอยู่รอด มนุษย์จึงต้องได้รับการขัดเกลาทางสังคม โดยมีตัวแทนมาพัฒนาบุคคล จากบุคคลทางชีววิทยา (Biological Person) มาเป็นบุคคลทางสังคม (Social Person) โดยการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับคนอื่น ทำให้บุคคลเรียนรู้บทบาทหน้าที่ และค่านิยมทางสังคมของสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ เป็นที่ยอมรับกันว่าการศึกษา คือ กระบวนการขัดเกลาเด็กที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง บุคคลนับตั้งแต่เกิดมาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ประกอบอาชีพจนกระทั่งตายจะต้อง ผ่านกระบวนการขัดเกลาหล่อหลอมหรือที่เรียกว่า การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ซึ่งเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ทางสังคม แก่บุคคลผู้เป็นสมาชิกของสังคม จะหล่อหลอมความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม แรงจูงใจ และบุคลิกภาพของบุคคลโดยรวม โดยผ่านกระบวนการนี้ บุคคลแต่ละคนจะเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เข้ากับมาตรฐาน จารีต ประเพณี และวิถีปฏิบัติต่าง ๆ ของสังคมที่เขาอาศัยอยู่ การขัดเกลาทางสังคมจะหล่อหลอมให้บุคคลมีลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมสอดคล้อง กับลักษณะที่สังคมปรารถนาและเห็นว่าเหมาะสมกับบทบาทของบุคคล ทั้งบทบาทที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันและที่มีมาในอนาคต ในความซับซ้อนของกระบวนการนี้ สังคมเป็นแหล่งที่กำหนดรางวัล ข้อห้ามหรือบทลงโทษสำหรับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งผู้ทำหน้าที่ให้การอบรมแก่สมาชิกของสังคมจะสามารถนำรางวัลและข้อห้าม ต่าง ๆ เหล่านี้ไปประยุกต์ ใช้ในกระบวนการขัดเกลาทางสังคมต่อไป (งามตา นินทานนท์. 2536 : 36)

แนวคิดทางสังคมวิทยาของการขัดเกลาทางสังคมเป็นการเตรียมบุคคลเข้ารับบทบาทต่างๆ ในสังคม (Role Training) แนวคิดนี้มองว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการของสังคม ในอันที่จะทำให้ปัจเจกบุคคลต้องปฏิบัติตามปทัสถาน (Norms) ของสังคม ที่มาของแนวคิดนี้เกิดจากการมองว่า การที่สังคมจะดำรง โครงสร้างของมันอยู่ได้ก็ด้วยการสรรหาบุคคลต่าง ๆ มาสวมบทบาทต่าง ๆ ในสังคมได้ บุคลิกภาพ (Personality) ของ

บุคคลและโครงสร้างทางสังคม (Social Structure) ซึ่งเป็นระบบที่แยกต่างหากออกจากกัน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพส่วนบุคคลกับโครงสร้างทางสังคมจึงอาจมีหลายแนวทาง โดยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมร้อยให้สองระบบไปด้วยกันได้ การขัดเกลาทางสังคมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการหล่อหลอมพฤติกรรมของบุคคล และเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. 2. 3 ทฤษฎีเกี่ยวกับสมดุลยภาพและแรงขับ (Homeostasis and Drive Theory)

พื้นฐานเกี่ยวกับมโนภาพของแรงขับ คือ หลักการของสมดุลยภาพ (Homeostasis) ซึ่งหมายถึง ความโน้มเอียงของร่างกาย ที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมภายในคงที่อยู่เสมอตัวอย่าง คนที่มีสุขภาพดีย่อมสามารถ ทำให้อุณหภูมิในร่างกายคงที่อยู่ได้ในระดับปกติ ไม่ว่าจะอยู่ในอากาศร้อนหรือหนาว ความหิว และความกระหายแสดงให้เห็นถึงกลไกเกี่ยวกับสมดุลยภาพเช่นกัน เพราะว่าแรงขับดังกล่าวจะไปกระตุ้นพฤติกรรมเพื่อก่อให้เกิดความสมดุลของส่วนประกอบหรือสารบางอย่างในเลือด ดังนั้นเมื่อเรามองในทัศนะของสมดุลยภาพ ความต้องการเป็นความไม่สมดุลทางสรีรวิทยาอย่างหนึ่งอย่างใดหรือเป็น การเบี่ยงเบนจากสภาวะที่เหมาะสมและการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาที่เกิดขึ้นมาก็คือแรงขับเมื่อความไม่สมดุลทางสรีรวิทยา คืนสู่ภาวะปกติ แรงขับจะลดลงและการกระทำที่ถูกกระตุ้นด้วยแรงจูงใจก็จะหยุดลงด้วยนักจิตวิทยาเชื่อว่าหลักการของสมดุลยภาพมิได้เป็นเรื่องของสรีรวิทยาเท่านั้นแต่ยังเกี่ยวข้องกับจิตใจด้วย กล่าวคือความไม่สมดุลทางสรีรวิทยา หรือ ทางจิตใจ (Physiological or Psychological Imbalance) มีส่วนจูงใจพฤติกรรมเพื่อทำให้ภาวะสมดุล กลับคืนมาเช่นเดิม

3. 2. 4 ทฤษฎีของความต้องการและแรงขับ (Theory of Needs and Drives)

เมื่อทฤษฎีของสัญชาตญาณซึ่งจะได้กล่าวต่อไปนั้น ได้รับความนิยมนลดลง ได้มีผู้เสนอแนวความคิดของแรงขับขึ้นมาแทน แรงขับ (Drive) เป็นสภาพที่ถูกยั่วยุอันเกิดจากความต้องการ (Need) ทางร่างกายหรือเนื้อเยื่อบางอย่าง เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ ออกซิเจน หรือการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดสภาพที่ถูกยั่วยุเช่นนี้จะจูงใจอินทรีย์ให้เริ่มต้นแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น เช่นการขาดอาหารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมีบางอย่างในเลือดแสดงให้เห็นถึงความต้องการสำหรับอาหาร ซึ่งต่อมามีผลทำให้เกิดแรงขับอันเป็น

สภาพของความขี้หว้อหรือความตึงเครียดอินทรีย์จะพยายามแสวงหาอาหารเพื่อลดแรงขับนี้และเป็นการตอบสนองความต้องการ ไปในตัวด้วยบางครั้งความต้องการและแรงขับอาจถูกใช้แทนกันได้ แต่ความต้องการมักจะหมายถึงสภาพสรีรวิทยาของการที่เนื้อเยื่อขาดสิ่งที่จำเป็นบางอย่างส่วนแรงขับหมายถึงผลที่เกิดตามมาทาง สรีรวิทยาของความต้องการความต้องการและแรงขับเคียงคู่กัน แต่ไม่เหมือนกัน

3. 2. 5 ทฤษฎีเกี่ยวกับเหตุกระตุ้นใจ (Incentive theory)

ในระยะต่อมาคือราว ค. ศ. 1950 นักจิตวิทยาหลายท่านเริ่มไม่พอใจทฤษฎีเกี่ยวกับการลดลงของแรงขับ (Drive-reduction Theory) ในการอธิบายการจูงใจของพฤติกรรมทุกอย่างจะเห็นได้ชัดว่าสิ่งเร้าจากภายนอกเป็นตัวกระตุ้นของพฤติกรรมได้อินทรีย์ไม่เพียงแต่ถูกผลักดันให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ โดยแรงขับภายในเท่านั้นเหตุกระตุ้นใจหรือเครื่องชวนใจ (Incentives) บางอย่างก็มีความสำคัญในการช่วยพฤติกรรม เราอาจมองการจูงใจได้ในฐานะเป็นการกระทำระหว่างกัน (Interaction) ของวัตถุที่เป็นสิ่งเร้าในสิ่งแวดล้อมกับสภาพทางสรีรวิทยาของอินทรีย์อย่างหนึ่ง โดยเฉพาะคนที่ไม่รู้สึกริวอาจถูกกระตุ้น ให้เกิดความหิวได้เมื่อเห็นอาหารที่อร่อยในร้านอาหารในกรณีนี้เครื่องชวนใจคืออาหารที่อร่อยสามารถกระตุ้นความหิวรวมทั้งทำให้ความรู้สึกเช่นนี้ลดลงสุนัขที่กินอาหารจนอิ่ม อาจกินอีกเมื่อเห็นสุนัขอีกตัวกำลังกินอยู่กิจกรรมที่เกิดขึ้นมิได้เป็นเรื่องของแรงขับภายใน แต่เป็นเหตุการณ์ภายนอก พนักงานพอได้ยินเสียงกริ่งโทรศัพท์ที่รีบบกหูขึ้นพูดคั้งนั้นจึงกล่าวได้ว่าพฤติกรรมที่มีการจูงใจอาจเกิดขึ้นภายใต้การควบคุมของสิ่งเร้าหรือเหตุกระตุ้นใจมากกว่าที่จะเกิดจากแรงขับ

3. 2. 6 ทฤษฎีเกี่ยวกับสัญชาตญาณ (Instinct Theory)

สัญชาตญาณคือแรงทางชีวภาพ ที่มีมาแต่กำเนิดและเป็นตัวผลักดันให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกมา พฤติกรรมของสัตว์ส่วนใหญ่เชื่อว่าเป็นเรื่องของสัญชาตญาณ เพราะสัตว์ไม่มีวิญญูญาณ สติปัญญาหรือเหตุผล เช่น มนุษย์ William McDougall. 1959 กล่าวว่าความคิดและพฤติกรรมทั้งหมดของพวกเราเป็นผลของสัญชาตญาณ ในหนังสือ Social Psychology ตีพิมพ์ในปี ค. ศ. 1908 ได้จำแนกสัญชาตญาณต่างๆไว้ดังนี้การหลีกเลี่ยง (Flight) การขับไล่ (Repulsion) ความอยากรู้ (Curiosity) ความอยากต่อสู้ (Pugnacity) การตำหนิตนเอง (Self-abasement) การเสนอตนเอง (Self-assertion) การสืบพืชพันธุ์ (Reproduction) การรวมกลุ่ม (Gregariousness) การแสวงหา (Acquisition) การก่อสร้าง

(Construction) จะเห็นว่าทฤษฎีเกี่ยวกับสัญชาตญาณไม่ค่อยจะสมเหตุสมผลนักในทัศนะของนักจิตวิทยาหลายท่าน

3. 2. 7 ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตไร้สำนึก (Theory of Unconscious Motivation)

فروยด์มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดโดยพลังพื้นฐานสองอย่างคือสัญชาตญาณแห่งชีวิต (Life Instincts) ซึ่งแสดงออกมา เป็นพฤติกรรมทางเพศและสัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instincts) ซึ่งผลักดันให้เกิดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว สัญชาตญาณ ทั้งสองอย่างนี้เป็นแรงจูงใจที่ทรงพลังอย่างยิ่งและอยู่ภายในจิตไร้สำนึกบ่อยครั้ง คนเรามักจะไม่รู้ว่าอะไรคือ แรงจูงใจ หรือเป้าประสงค์ ที่แท้จริงเขาอาจให้เหตุผลที่ดีบางอย่างสำหรับพฤติกรรมของเขา แต่เหตุผลเหล่านี้มักไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงอยู่เสมอ

3. 2. 8 ทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้ (Cognitive Theory)

การรู้ (Cognition) มาจากภาษาละติน แปลว่าการรู้จัก (Knowing) ทฤษฎีนี้เน้นเกี่ยวกับความเข้าใจหรือการคาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆ โดยอาศัยการกำหนดรู้ (Perception) มาก่อน อาจารย์รวมทั้งการคิดค้นและการตัดสินใจ เช่น ในกรณีที่ต้องมีการเลือกสิ่งของที่มีคุณค่าใกล้เคียงกันการกระตุ้นที่ดีหรือพฤติกรรมที่กำลังดำเนิน ไปสู่เป้าประสงค์ (Goal-seeking Behavior) ก็ดีเกิดจากความรู้อันที่เคยพบมาเป็น ตัวกำหนด นอกจากนั้นยังต้องอาศัยเหตุการณ์ในอดีตสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต (Festinger, 1957) ได้อธิบายเกี่ยวกับความขัดแย้งหรือความไม่ลงรอยกันของการรู้ (Cognitive Dissonance) ซึ่งมีผลทำให้เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนพฤติกรรม บางอย่างได้ เช่น คนที่ติดบุหรี่สูบบุหรี่จัดเมื่อทราบข่าวว่า การสูบบุหรี่มีส่วนทำให้เกิดเป็น มะเร็งของปอดเกิดความขัดแย้งระหว่างพฤติกรรมของการสูบบุหรี่กับข่าวใหม่ เขาจะต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อลดความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นถ้าเขาตัดสินใจเลิกสูบบุหรี่ความขัดแย้งจะลดลงไปโดยการเลิกความเชื่อเดิมที่ว่าสูบบุหรี่แล้วจะปลอดภัยรวมทั้งความอยากที่จะสูบบุหรี่อีกด้วย

3. 2. 9 ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิญญาณ (Spiritual Theory)

เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับกฎแห่งกรรมในพุทธศาสนา จำลอง ดิษยวัฒน์ (2545) ได้อธิบายความหมายของคำว่าจิตวิญญาณไว้ดังนี้ "จิตวิญญาณ หมายถึง ภาวะจิต (Life Continuum) ในพุทธศาสนา หรือจิตไร้สำนึก (Unconscious) ในจิตวิเคราะห์ "จิตวิญญาณ" ซึ่งเป็นส่วนลึกภายในจิตใจของมนุษย์มีแรงจูงใจที่ทรงพลังอย่างหนึ่งคือ "กรรม" กรรมเป็นการกระทำของเรา ไม่ว่าจะป็นทางใจ ทางวาจา หรือทางกายถ้ากระทำกรรมดีก็จะส่งผลไปในทางที่ดี ถ้ากระทำกรรมชั่วก็จะส่งผลไปในทางที่ไม่ดีทำกรรมเช่นใด ย่อมได้ผลเช่นนั้น สมดังคำกล่าวที่ว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" พลังกรรมและผลของกรรมถือว่าเป็นแรงจูงใจ ที่สำคัญอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวันของเรา และถูกเก็บสะสมไว้ในจิตไร้สำนึกความสุขจะเกิดขึ้นได้ เพราะ เป็นผลของการ กระทำกรรมดีแต่ในทางตรงกันข้ามความทุกข์จะเกิดขึ้น เนื่องมาจากผลของการกระทำที่ไม่ดี

3. 2. 10 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow's Hierarchical Theory of Motivation)

มาสโลว์ (Maslow, 1962 : 54 เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นจำนวนมากสามารถอธิบายโดยใช้แนวโน้มของบุคคลในการค้นหาเป้าหมายที่จะทำให้ชีวิตของเขาได้รับความต้องการความปรารถนา และได้รับสิ่งที่มีความหมายต่อตนเองเป็นความจริงที่จะกล่าวว่า กระบวนการของแรงจูงใจเป็นหัวใจของทฤษฎีบุคลิกภาพของ Maslow (1962 : 64) โดยเขาเชื่อว่ามนุษย์เป็น "สัตว์ที่มีความต้องการ" (Wanting Animal) และเป็นการยากที่มนุษย์จะไปถึงขั้นของความพึงพอใจอย่างสมบูรณ์ในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (1962 : 53) เมื่อบุคคลปรารถนาที่จะได้รับความพึงพอใจและเมื่อบุคคลได้รับความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งแล้วก็จะยังคงเรียกร้องความพึงพอใจสิ่งอื่นๆต่อไป ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะของมนุษย์ซึ่งเป็นผู้ที่มีความต้องการจะได้รับสิ่งต่างๆอยู่เสมอลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Need -Hierarchy Conception of Human Motivation) Maslow (1962 : 66) เรียงลำดับความต้องการของ Maslow (1962 : 67) กล่าวว่าความปรารถนาของมนุษย์นั้นติดตัวมาแต่กำเนิดและความปรารถนาเหล่านี้จะเรียงลำดับขั้นของความปรารถนาตั้งแต่ขั้นแรกไปสู่ความปรารถนาขั้นสูงขึ้นไปเป็นลำดับมนุษย์จากขั้นต้น ไปสู่ความต้องการขั้นต่อไปไว้เป็นลำดับดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs)
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love Needs)

4. ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Esteem Needs)
5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-actualization Needs)

ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์มีการเรียงลำดับขั้นความต้องการที่อยู่ในขั้นต่ำสุดจะต้องได้รับความพึงพอใจเสียก่อนบุคคลจึงจะสามารถผ่านพ้นไปสู่ความต้องการที่อยู่ในขั้นสูงขึ้นตามลำดับดังจะอธิบายโดยละเอียดดังนี้

5. 1 ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานมีอำนาจมากที่สุดและสังเกตเห็นได้ชัดที่สุดจากความต้องการทั้งหมดเป็นความต้องการที่ช่วยการดำรงชีวิต ได้แก่ ความต้องการที่อาหารน้ำดื่ม ออกซิเจน การพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่นตลอดจนความต้องการที่จะถูกกระตุ้นอวัยวะรับสัมผัสแรงขับของร่างกายเหล่านี้จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับความอยู่รอดของร่างกายและของอินทรีย์ความพึงพอใจที่ได้รับในขั้นนี้จะกระตุ้นให้เกิดความต้องการในขั้นที่สูงกว่าและถ้าบุคคลใดประสบความล้มเหลวที่จะสนองความต้องการพื้นฐานนี้ก็จะได้ไม่ได้รับการกระตุ้นให้เกิดความต้องการในระดับที่สูงขึ้นอย่างไรก็ตามถ้าความต้องการอย่างหนึ่งยังไม่ได้รับความพึงพอใจบุคคลก็จะอยู่ภายใต้ความต้องการนั้นตลอดไป ซึ่งทำให้ความต้องการอื่นๆ ไม่ปรากฏหรือกลายเป็นความต้องการระดับรองลงไป เช่นคนที่อดอยากหิวโหยเป็นเวลานานจะไม่สามารถสร้างสรรค์สิ่งที่มีประโยชน์ต่อโลกได้บุคคลเช่นนี้จะหมกมุ่นอยู่กับการจัดหาบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้มีอาหารไว้รับประทาน Maslow (1963 : 110) อธิบายต่อไปว่าบุคคลเหล่านี้จะมีความรู้สึกเป็นสุขอย่างเต็มที่เมื่อมีอาหารเพียงพอสำหรับเขาและจะไม่ต้องการสิ่งอื่นใดอีกชีวิตของเขาถือว่าได้ว่าเป็นเรื่องของการรับประทาน สิ่งอื่นๆนอกจากนี้จะไม่มีความสำคัญไม่ว่าจะเป็น เสรีภาพ ความรัก ความรู้สึกต่อชุมชนการได้รับการยอมรับ และปรัชญาชีวิตบุคคลเช่นนี้มีชีวิตอยู่เพื่อที่จะรับประทานเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ตัวอย่างการขาดแคลนอาหารมีผลต่อพฤติกรรมได้มีการทดลองและการศึกษาชีวิตประวัตินี้เพื่อแสดงว่าความต้องการทางด้านร่างกายเป็นเรื่องสำคัญที่จะเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์และได้พบผลว่าเกิดความเสียหายอย่างรุนแรงของพฤติกรรมซึ่งมีสาเหตุจากการขาดอาหารหรือน้ำติดต่อกันเป็นเวลานานตัวอย่างคือ เมื่อสงครามโลกครั้งที่

2 ในค่าย Nazi (1978 : 67) ซึ่งเป็นที่กักขังเชลยเชลยเหล่านั้นจะละทิ้งมาตรฐานทางศีลธรรมและค่านิยมต่างๆที่เขาเคยยึดถือภายใต้สภาพการณ์ปกติ เช่นขโมยอาหารของคนอื่น หรือใช้วิธีการต่างๆที่จะได้รับอาหารเพิ่มขึ้น อีกตัวอย่างหนึ่งในปี ค. ศ. 1970 เครื่องบินของสายการบิน Peruvian ตกลงที่ฝั่งอ่าวอเมริกาใต้ผู้ที่รอดตายรวมทั้งพระนิกาย Catholic อาศัยการมีชีวิตอยู่รอดโดยการกินซากศพของผู้ที่ตายจากเครื่องบินตกจากปรากฏการณ์นี้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อมนุษย์เกิดความหิวขึ้นจะมีอิทธิพลเหนือระดับศีลธรรมจรรยาจึงไม่ต้องสงสัยเลยว่ามนุษย์มีความต้องการทางด้านร่างกายเหนือความต้องการอื่นๆและแรงผลักดันของความต้อการนี้ได้เกิดขึ้นกับบุคคลก่อนความต้องการอื่นๆ

5. 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับความพึงพอใจแล้วบุคคลก็จะพัฒนาการ ไปสู่ขั้นใหม่ต่อไปซึ่งขั้นนี้เรียกว่าความต้องการความปลอดภัยหรือความรู้สึกมั่นคง (Safety or Security) Maslow 1962 : 110 กล่าวว่าการต้องการความปลอดภัยนี้จะสังเกตได้ง่ายในทารกและในเด็กเล็กๆเนื่องจากทารกและเด็กเล็กๆ ต้องการความช่วยเหลือและต้องพึ่งพอาศยผู้อื่นตัวอย่างทารกจะรู้สึกกลัวเมื่อถูกทิ้งให้อยู่ตามลำพังหรือเมื่อเขาได้ยินเสียงดังๆหรือเห็นแสงสว่างมาก ๆ แต่ประสบการณ์และการเรียนรู้จะทำให้ความรู้สึกกลัวหมดไปดังคำพูดที่ว่า “ฉันไม่กลัวเสียงฟ้าร้องและฟ้าแลบอีกต่อไปแล้วเพราะฉันรู้ธรรมชาติในการเกิดของมัน” พลังความต้องการความปลอดภัยจะเห็นได้ชัดเจนเช่นกันเมื่อเด็กเกิดความเจ็บป่วยตัวอย่างเด็กที่ประสบอุบัติเหตุขาหักก็ตระรู้สึกกลัวและอาจแสดงออกด้วยอาการฝันร้ายและความต้องการที่จะได้รับความปกป้องคุ้มครองและการให้กำลังใจ Maslow (1976 : 87) กล่าวเพิ่มเติมว่าพ่อแม่ที่เลี้ยงดูลูกอย่างไม่กวัดขั่นและตามใจมากจนเกินไปจะไม่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าได้รับความพึงพอใจจากความต้องการความปลอดภัยการให้นอนหรือให้กินไม่เป็นเวลาไม่เพียงแต่ทำให้เด็กสับสนเท่านั้นแต่ยังทำให้เด็กรู้สึกไม่มั่นคงในสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเขาสัมพันธ์ภาพของพ่อแม่ที่ไม่ดีต่อกัน เช่น ทะเลาะกันทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกันพ่อแม่แยกกันอยู่ หย่า ตายจากไปสภาพการณ์เหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกที่ดีของเด็กทำให้เด็กรู้ว่าสิ่งแวดล้อมต่างๆ ไม่มั่นคงไม่สามารถคาดการณ์ได้และนำไปสู่ความรู้สึกไม่ปลอดภัยความต้องการความปลอดภัยจะยังมีอิทธิพลต่อบุคคลแม้ว่าจะผ่านพ้นวัยเด็กไปแล้วแม้ในบุคคลที่ทำงานในฐานะเป็นผู้คุ้มครอง เช่น ผู้รักษาเงิน นักบัญชีหรือทำงานเกี่ยวกับการประกันต่างๆและผู้ที่ทำหน้าที่ให้การรักษาพยาบาลเพื่อความปลอดภัยของผู้อื่น เช่น แพทย์ พยาบาลแม้กระทั่งคนชรา บุคคลทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะใฝ่หาความปลอดภัย

ของผู้อื่น เช่น แพทย์พยาบาล แม้กระทั่งคนชราบุคคลทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะไฝหาความปลอดภัยด้วยกันทั้งสิ้นศาสนาและปรัชญาที่มนุษย์ยึดถือทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงเพราะทำให้บุคคลได้จัดระบบของตัวเองให้มีเหตุผลและวิถีทางที่ทำให้บุคคลรู้สึก “ปลอดภัย” ความต้องการความปลอดภัยในเรื่องอื่นๆจะเกี่ยวข้องกับการเผชิญกับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ สงคราม อาชญากรรม น้ำท่วม แผ่นดินไหวการจลาจล ความสับสนไม่เป็นระเบียบของสังคม และเหตุการณ์อื่นๆที่คล้ายคลึงกับสภาพเหล่านี้ Maslow ได้ให้ความคิดต่อไปว่าอาการโรคประสาทในผู้ใหญ่ โดยเฉพาะโรคประสาทชนิดย้ำคิด-ย้ำทำ (Obsessive-compulsive neurotic) เป็นลักษณะเด่นชัดของการค้นหาความรู้สึกปลอดภัยผู้ป่วยโรคประสาทจะแสดงพฤติกรรมว่าเขากำลังประสบเหตุการณ์ที่ร้ายกาจและกำลังมีอันตรายต่างๆเขาจึงต้องการมีใครสักคนที่ปกป้องคุ้มครองเขาและเป็นบุคคลที่มีความเข้มแข็งซึ่งเขาสามารถจะพึ่งพาอาศัยได้

5.3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love Needs) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของเป็นความต้องการขั้นที่ 3 ความต้องการนี้จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายและความต้องการความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้วบุคคลต้องการได้รับความรักและความเป็นเจ้าของโดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นเช่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวหรือกับผู้อื่นสมาชิกภายในกลุ่มจะเป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับบุคคล กล่าวคือบุคคลจะรู้สึกเจ็บปวดมากเมื่อถูกทอดทิ้งไม่มีใครยอมรับ หรือถูกตัดออกจากสังคมไม่มีเพื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจำนวนเพื่อนๆ ญาติพี่น้อง สามีหรือภรรยา หรือลูกๆ ได้ลดน้อยลงไปนักเรียนที่เข้าโรงเรียนที่ห่างไกลบ้านจะเกิดความต้องการเป็นเจ้าของอย่างยิ่งและจะแสวงหาอย่างมากที่จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน Maslow (1962 : 54) คัดค้านกลุ่ม Freud (1978 : 45) ที่ว่าความรักเป็นผลมาจากการทดเทิดสัญชาตญาณทางเพศ (Sublimation) สำหรับ Maslow (1970 : 172) ความรักไม่ใช่สัญลักษณ์ของเรื่องเพศ (Sex) เขาอธิบายว่าความรักที่แท้จริงจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่ดีความสัมพันธ์ของความรักระหว่างคน 2 คน จะรวมถึงความรู้สึกนับถือซึ่งกันและกัน การยกย่องและความไว้วางใจแก่กันนอกจากนี้ Maslow (1970 : 175) ยังย้ำว่าความต้องการความรักของคนจะเป็นความรักที่เป็นไปในลักษณะทั้งการรู้จักให้ความรักต่อผู้อื่นและรู้จักที่จะรับความรักจากผู้อื่นการได้รับความรักและได้รับการยอมรับจากผู้อื่นเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าบุคคลที่ขาดความรักก็จะรู้สึกว่ามีชีวิตไร้ค่ามีความรู้สึกอ้างว้างและเคียดแค้นกล่าวโดยสรุป Maslow (1970 : 187) มีความเห็นว่าบุคคลต้องการความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของและการขาดสิ่งนี้มักจะเป็นสาเหตุ

ให้เกิดความข้องคับใจและทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวไม่ได้และความยินดีในพฤติกรรมหรือความเจ็บป่วยทางด้านจิตใจในลักษณะต่างๆ สิ่งที่ควรสังเกตประการหนึ่งก็คือมีบุคคลจำนวนมากที่มีความลำบากใจที่จะเปิดเผยตัวเองเมื่อมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกับเพศตรงข้าม เนื่องจากกลัวว่าจะถูกปฏิเสธความรู้สึกเช่นนี้ Maslow (1970 : 185) กล่าวว่าสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ในวัยเด็กการได้รับความรักหรือการขาดความรักในวัยเด็กย่อมมีผลกับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะและการมีทัศนคติในเรื่องของความรัก Maslow (1970 : 171) เปรียบเทียบว่าความต้องการความรักก็เป็นเช่นเดียวกับรถยนต์ที่สร้างขึ้นมาโดยต้องการก๊าซหรือน้ำมันนั่นเอง Maslow (1970 : 170)

5. 4 ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Self-Esteem Needs)

เมื่อความต้องการได้รับความรักและการให้ความรักแก่ผู้อื่นเป็นไปอย่างมีเหตุผลและทำให้นุคคลเกิดความพึงพอใจแล้ว พลังผลักดันในขั้นที่ 3 ก็จะลดลงและมีความต้องการในขั้นต่อไปมาแทนที่กล่าวคือมนุษย์ต้องการที่จะได้รับความนับถือยกย่องออกเป็น 2 ลักษณะ คือลักษณะแรกเป็นความต้องการนับถือตนเอง (Self-respect) ส่วนลักษณะที่ 2 เป็นความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น

5. 4. 1 ความต้องการนับถือตนเอง (Self-respect) คือ ความต้องการมีอำนาจมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความแข็งแรง มีความสามารถในตนเองมีผลสัมฤทธิ์ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น และมีความเป็นอิสระทุกคนต้องการที่จะรู้สึกว่าเขามีคุณค่าและมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในงานภารกิจต่างๆ และมีชีวิตที่เด่นดัง

5. 4. 2 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (Esteem from) คือ ความต้องการมีเกียรติยศ การได้รับยกย่อง ได้รับการยอมรับได้รับความสนใจ มีสถานภาพ มีชื่อเสียงเป็นที่กล่าวขาน และเป็นที่ชื่นชมยินดีมีความต้องการที่จะได้รับความยกย่องชมเชยในสิ่งที่เขากระทำซึ่งทำให้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าว่าความสามารถของเขาได้รับการยอมรับจากผู้อื่นความต้องการได้รับความนับถือยกย่องก็เป็นเช่นเดียวกับธรรมชาติของลำดับขั้นในเรื่องความต้องการด้านแรงจูงใจตามทัศนะของ Maslow (1967 : 170) ในเรื่องอื่นๆ ที่เกิดขึ้นภายในจิตนั้นคือบุคคลจะแสวงหาความต้องการได้รับการยกย่องก็เมื่อภายหลังจากความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของได้รับการตอบสนองความพึงพอใจของเขาแล้ว และ Maslow (1967 : 178) กล่าวว่ามันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ที่บุคคลจะย้อนกลับจากระดับขั้นความต้องการในขั้นที่ 4 กลับไปสู่ระดับขั้นที่ 3 อีกถ้าความต้องการระดับขั้นที่ 3 ซึ่งบุคคลได้รับไว้

แล้วนั้นถูกกระทบกระเทือนหรือสูญสลายไปทันทีทันใด ดังตัวอย่างที่ Maslow (1967 : 189) นำมาอ้างคือหญิงสาวคนหนึ่งซึ่งเธอคิดว่า การตอบสนองความต้องการความรักของเธอได้ดำเนินไปด้วยดีแล้ว เธอจึงทุ่มเทและเอาใจใส่ในธุรกิจของเธอ และได้ประสบความสำเร็จเป็นนักธุรกิจที่มีชื่อเสียงและอย่างไม่คาดฝันสามปีได้ผลจากเธอไปในเหตุการณ์เช่นนี้ปรากฏว่าเธอวางมือจากธุรกิจต่างๆ ในการที่จะส่งเสริมให้เธอได้รับความยกย่องนับถือและหันมาใช้ความพยายามที่จะเรียกร้องสามีให้กลับคืนมาซึ่งการกระทำเช่นนี้ของเธอเป็นตัวอย่างของความ ต้องการความรักซึ่งครั้งหนึ่งเธอได้รับแล้วและถ้าเธอได้รับความพึงพอใจในความรักโดยสามี หวนกลับคืนมาเธอก็จะกลับไปเกี่ยวข้องกับโลกธุรกิจอีกครั้งหนึ่งความพึงพอใจของความ ต้องการได้รับการยกย่องโดยทั่วๆ ไปเป็นความรู้สึกและทัศนคติของความเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าการมีผลกำไร การมีความสามารถและความรู้สึกว่ามีชีวิตอยู่อย่างมี ประโยชน์และเป็นบุคคลที่มีความจำเป็นต่อโลกในทางตรงกันข้ามการขาดความรู้สึกต่างๆ ดังกล่าวนี้ย่อมนำไปสู่ความรู้สึกและทัศนคติของปมด้อยและความรู้สึกไม่พอเพียงเกิดความรู้สึกอ่อนแอและช่วยเหลือตนเองไม่ได้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นารับรู้ตนเองในทางนิเสธ (Negative) ซึ่งอาจก่อให้เกิดความรู้สึกขาดกลัวและรู้สึกว่าตนเอง ไม่มีประโยชน์และสิ้นหวัง ในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของชีวิตและประเมินตนเองต่ำกว่าชีวิตความเป็นอยู่กับการ ได้รับการยกย่องและยอมรับจากผู้อื่นอย่างจริงจังมากกว่าการมีชื่อเสียงจากสถานภาพหรือ การได้รับการประจบประแจงการได้รับความนับถือยกย่องเป็นผลมาจากความเพียรพยายาม ของบุคคลและความต้องการนี้อาจเกิดอันตรายขึ้นได้ถ้าบุคคลนั้นต้องการคำชมเชยจากผู้อื่น มากกว่าการยอมรับความจริงและเป็นที่ยอมรับกันว่าการได้รับความนับถือยกย่องมีพื้นฐานจาก การกระทำของบุคคลมากกว่าการควบคุมจากภายนอก

5. 5. 5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization Needs) ถึงลำดับขั้นสุดท้าย ถ้าความต้องการลำดับขั้นก่อนๆ ได้ทำให้เกิดความพึงพอใจอย่างมีประสิทธิภาพความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงก็จะเกิดขึ้น Maslow (1972 : 45) อธิบายความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงว่าเป็นความปรารถนาในทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งบุคคลสามารถจะได้รับอย่างเหมาะสมบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในขั้นสูงสุดนี้จะใช้พลังอย่างเต็มที่ในสิ่งที่ท้าทายความสามารถและศักยภาพของเขาและมีความปรารถนาที่จะปรับปรุงตนเองพลังแรงขับของเขาจะกระทำพฤติกรรมตรงกับความสามารถของตนกล่าวโดยสรุปการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงเป็นความต้องการอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะบรรลุถึงจุดสูงสุดของ

ศักยภาพเช่น “นักดนตรีก็ต้องใช้ความสามารถทางด้านดนตรี ศิลปินก็ต้องวาดรูปก็จะต้องเขียน โคลงกลอนถ้าบุคคลเหล่านี้ได้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ก็เชื่อได้ว่าเขาเหล่านั้นเป็นคนที่รู้จักตนเองอย่างแท้จริง” Maslow (1970 : 46) ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงจะดำเนินไปอย่างง่ายหรือเป็นไปได้โดยอัตโนมัติโดยความเป็นจริงแล้ว Maslow เชื่อว่าคนเรามักจะกลัวตัวเองในสิ่งเหล่านี้ “ด้านที่ดีที่สุดของเรา ความสามารถพิเศษของเรา สิ่งที่ดีงามที่สุดของเราพลังความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์” Maslow (1962 : 58) ความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงมิได้มีแต่เฉพาะในศิลปินเท่านั้นคนทั่วไป เช่น นักกีฬา นักเรียนหรือแม้แต่กรรมกรก็สามารถจะมีความเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงได้ถ้าทุกคนสามารถทำในสิ่งที่ตนต้องการให้ดีที่สุดรูปแบบเฉพาะของการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงจะมีความแตกต่างอย่างกว้างขวางจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งกล่าวได้ว่ามันคือระดับความต้องการที่แสดงความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างยิ่งใหญ่ที่สุด Maslow (1962 : 65) ได้ยกตัวอย่างของความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง ในกรณีของนักศึกษาชื่อ Maslow (1962 : 87) ซึ่งเขาได้ศึกษาวิชาบุคลิกภาพเป็นระยะเวลายาวนานเพื่อเตรียมตัวเป็นนักจิตวิทยาคลินิกนักทฤษฎีคนอื่น ๆ อาจจะอธิบายว่าทำไมเขาจึงเลือกอาชีพนี้ ตัวอย่าง เช่น Freud (1978:56) อาจกล่าวว่ามันสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับสิ่งที่เขาเก็บกอดความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศไว้ตั้งแต่วัยเด็ก ขณะที่ Adler (1987 : 24) อาจมองว่ามันเป็นความพยายามเพื่อชดเชยความรู้สึกด้อยบางอย่างในวัยเด็ก Skinner (1975 : 78) อาจมองว่าเป็นผลจากการถูกวางเงื่อนไขของชีวิตในอดีต ขณะที่ Bandura (1987 : 65) สัมพันธ์เรื่องนี้กับตัวแปรต่างๆ ทางการเรียนรู้ทางสังคม และ Kelly (1979 : 45) พิจารณาว่า Maslow (1970 : 46) กำลังจะพุ่งตรงไปเพื่อที่จะเป็นบุคคลที่เขาต้องการจะเป็นตัวอย่างที่แสดงถึงการมุ่งตรงไปสูเป้าหมายประสงค์ในอาชีพโดยความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงและถ้าจะพิจารณากรณีของ Mark (1971 : 49) ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ถ้า Mark (1986 : 98) ได้ผ่านกาเรียนวิชาจิตวิทยาจนครบหลักสูตรและได้เขียนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกและในที่สุดก็ได้รับปริญญาเอกทางจิตวิทยาคลินิกสิ่งที่ต้องวิเคราะห์ Mark (1970 : 46) ต่อไปก็คือเมื่อเขาสำเร็จการศึกษาดังกล่าวแล้วถ้ามีบุคคลหนึ่งได้เสนองานให้เขาในตำแหน่งตำรวจสืบสวนซึ่งงานในหน้าที่นี้จะได้รับค่าตอบแทนอย่างสูงและได้รับผลประโยชน์พิเศษหลายๆอย่างตลอดจนรับประกันการว่าจ้างและความมั่นคงสำหรับชีวิตเมื่อประสบเหตุการณ์เช่นนี้ Mark (1986 : 56) จะทำอย่างไร ถ้าคำตอบของเขาคือ “ตกลง” เขาก็จะย้อนกลับมาสู่ความต้องการระดับที่ 2 คือความต้องการความปลอดภัยสำหรับการวิเคราะห์ความเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง Maslow (1986 : 110) กล่าว

ว่า “อะไรที่มนุษย์สามารถจะเป็นได้เขาจะต้องเป็นในสิ่งนั้น” เรื่องของ Mark (1986 : 112) เป็นตัวอย่างง่ายๆ ว่า ถ้าเขาคงเป็นตำรวจสืบสวนเขาก็จะไม่มีโอกาสที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงทำไมทุกๆคนจึงไม่สัมฤทธิ์ผลในการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Why Can't All People Achieve Self-actualization) ตามความคิดของ Maslow (1971 : 54) ส่วนมากมนุษย์แม้จะไม่ใช้ทั้งหมดที่ต้องการแสวงหาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ภายในตนจากงานวิจัยของเขาทำให้ Maslow (1970 : 41) สรุปว่าการรู้ถึงศักยภาพของตนนั้นมาจากพลังตามธรรมชาติและจากความจำเป็นบังคับส่วนบุคคลที่มีพรสวรรค์มีจำนวนน้อยมากเพียง 1% ของประชากรที่ Maslow (1971: 43) ประมาณ Maslow (1970 : 114) เชื่อว่ากานำศักยภาพของตนออกมาใช้เป็นสิ่งที่ยากมาก บุคคลมักไม่รู้ว่าคุณมีความสามารถและไม่ทราบว่าคุณภาพนั้นจะได้รับการส่งเสริมได้อย่างไรมนุษย์ส่วนใหญ่ยังคงไม่มั่นใจในตัวเองหรือไม่มั่นใจในความ สามารถของตนจึงทำให้หมดโอกาสเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงและยังมีสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มาคบังคับพัฒนาการทางด้านความต้องการของบุคคลดังนี้อิทธิพลของวัฒนธรรม ตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของสังคมมีต่อการเข้าใจตนเอง คือแบบพิมพ์ของวัฒนธรรม (Cultural Stereotype) ซึ่งกำหนดว่าลักษณะเช่นไรที่แสดงความเป็นชาย (Masculine) และลักษณะใดที่ไม่ใช่ความเป็นชาย เช่น จัดพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความเมตตากรุณา ความสุภาพและความอ่อนโยนสิ่งเหล่านี้วัฒนธรรมมีแนวโน้มที่จะพิจารณาว่า “ไม่ใช่ลักษณะของความเป็นชาย” (Unmasculine) หรือความเชื่อถือของวัฒนธรรมด้านอื่นๆซึ่งเป็นความเชื่อที่ไม่มีคุณค่า เช่น ยึดถือว่าบทบาทของผู้หญิงขึ้นอยู่กับจิตวิทยาพัฒนาการของผู้หญิง เป็นต้นการพิจารณาจากเกณฑ์ต่างๆ ดังกล่าวนี้เป็นเพียงการเข้าใจ “สภาพการณ์ที่ดี” มากกว่าเป็นเกณฑ์ของการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงประการสุดท้าย Maslow (1971: 11) ได้สรุปว่าการไม่เข้าใจตนเองอย่างแท้จริงเกิดจากความพยายามที่ไม่ถูกต้องของการแสวงหาความมั่นคงปลอดภัยเช่นการที่บุคคลสร้างความรู้สึกให้ผู้อื่นเกิดความพึงพอใจตนโดยพยายามหลีกเลี่ยงหรือจัดข้อผิดพลาดต่างๆ ของตน บุคคลเช่นนี้จึงมีแนวโน้มที่จะพิทักษ์ความมั่นคงปลอดภัยของตนโดยแสดงพฤติกรรมในอดีตที่เคยประสบผลสำเร็จ แสวงหาความอบอุ่นและสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่งลักษณะเช่นนี้ย่อมขัดขวางวิถีทางที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง

3. 2. 10 ทฤษฎีผลักดันและดึงดูดของ LEE

LEE ได้พยายามอธิบายถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้คนย้ายถิ่น โดยมีข้อสมมุติฐานเบื้องต้นว่าการย้ายจากที่แห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่งของมนุษย์ จะต้องมีสาเหตุจากเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จำแนกตามปัจจัยที่มีส่วนในการผลักดันปัจจัยที่มีส่วนในการดึงดูด ดังนี้ (อรุณ ชัยญาณ. 2545 : 34)

1. การลดน้อยถอยลงของทรัพยากรธรรมชาติ ราคาสินค้าที่ผลิตสูงหรือมีอุปสรรคในการผลิตขาดอย่างขาดแคลน
2. ไม่สามารถหางานในอาณานิคมได้
3. เกิดภัยพิบัติต่างๆ
4. ถูกกดขี่ปราบปรามอันเนื่องมาจากสิทธิทางการเมือง ศาสนา ฯลฯ
5. เกิดความเบื่อหน่ายชุมชน ด้วยเหตุผลทางด้านประเพณี วัฒนธรรม
6. ผลกระทบที่เกิดจากชุมชนที่ให้โอกาสพัฒนาตนเองน้อยปัจจัยที่มีส่วน

ในการดึงดูด

ได้มาก

6. 1 โอกาสที่จะได้งานทำมีสูงหรือมีโอกาสให้เลือกอาชีพที่ชอบ
6. 2. โอกาสที่จะสร้างความมั่งคั่งให้ตัวเองและครอบครัวสูง
6. 4 ความดึงดูดใจในด้านสภาพแวดล้อม และความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต เช่น ทัศนียภาพ อากาศ บ้านเมือง สาธารณูปโภค การคมนาคม
6. 5 การย้ายตามระหว่างสามี - ภรรยา หรือ บิดา มารดา บุตร

3. 2. 12 ทฤษฎีการย้ายถิ่นของ Ernst Georg Ravenstien

Ernst Georg Ravenstien เสนอกฎแห่งการย้ายถิ่น (Laws of Migration) ตั้งแต่ปี ค. ศ. 1885 มีสาระสำคัญดังนี้คือ

1. กระแสการย้ายถิ่นหลักแต่ละรายจะมีกระแสการย้ายถิ่นย้อนกลับ

ชัดเจน

2. ผู้ที่อาศัยอยู่ในเมือง มีโอกาสที่จะย้ายถิ่นน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในชนบท
3. ผู้หญิงจะย้ายถิ่นมากกว่าผู้ชายในระยะทางใกล้ ๆ
4. เมื่อมีการพัฒนาทางเทคโนโลยี และการพัฒนาด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็น

ปัจจัยให้เกิดการย้ายถิ่น

5. สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่น ทฤษฎีนี้เห็นว่าการย้ายถิ่นเกิดขึ้นเพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น ส่วนใหญ่เป็นการย้ายถิ่นในพื้นที่ยากจน ไปสู่พื้นที่ที่ให้โอกาสทางเศรษฐกิจที่จะทำให้มีชีวิตที่ดีขึ้น

3. 2. 13 ทฤษฎีการตัดสินใจย้ายถิ่นในระดับจุลภาค (Micro-level Decision-Making Framework)

ทฤษฎีนี้ อธิบายการย้ายถิ่น โดยใช้ปัจจัยทางสังคม และจิตวิทยาประชากร กล่าวคือ การย้ายถิ่นขึ้นอยู่กับความคาดหวังที่จะได้รับผล จากการมีพฤติกรรมย้ายถิ่นที่เกิดขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยสองประการ คือคุณค่ากับเป้าหมาย ซึ่งมีอยู่ในตัวของบุคคล เช่น ความมั่นคงทางสังคม ความสะดวกสบาย ความเป็นตัวของตัวเอง หากปัจจัยทั้ง 2 ประการนี้มีระดับสูง โอกาสที่บุคคลจะย้ายถิ่นก็จะมามาก การย้ายถิ่นในลักษณะนี้ จะเป็นพฤติกรรมที่เรียกว่า “Instrumental Behavior” ที่จะนำบุคคล ไปสู่สิ่งที่ตนประสงค์ Dejong and Fawcett (1981) มุกเซอร์จี Mukherji (1975) นักภูมิศาสตร์ประชากร ได้อธิบายว่าการย้ายถิ่นต้องพิจารณาปัจจัย 3 ประการคือ

1. คุณลักษณะส่วนตัวของผู้ย้ายถิ่น
2. การรับรู้ในความแตกต่างของอรรถประโยชน์ ระหว่างแหล่งต้นทาง

และปลายทาง

3. ลักษณะการย้ายถิ่น ซึ่งอาจจะเป็นการย้ายแบบไป-กลับ ย้ายตามฤดูกาล หรือย้ายแบบถาวรก็ได้

3. 2. 13 ทฤษฎีการย้ายถิ่นของ LEE

ปัจจัยที่สำคัญของการย้ายถิ่น คือ

1. ปัจจัยเกี่ยวกับถิ่นต้นทาง (Original)
2. ปัจจัยเกี่ยวกับถิ่นปลายทาง (Destination)
3. ปัจจัยเกี่ยวกับแทรกระหว่างกลาง

4. ปัจจัยส่วนรวม

ลักษณะการย้ายถิ่นมี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. Individual การย้ายถิ่นของตนเองเพื่อสนองความต้องการของตนเอง เป็นลักษณะ Pull factor เพื่ออนาคต เพื่อชีวิตที่ดีกว่า เพื่อยกระดับฐานะของตนเอง มักเป็นการย้ายถิ่นในวัยหนุ่มสาว

2. Group ปัจจุบันไม่ค่อยมีลักษณะนี้ เป็นการย้ายถิ่นเป็นกลุ่มใหญ่ ทั้งครอบครัว เช่น พวกอพยพยุคแรกสู่อเมริกา (Pilgrims) หรือกลุ่มอพยพสู่ตะวันตก (Mormons) อาจเกิดจากทรัพยากรร่อยหรอ การล้มเหลวทางการงาน จากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม โรคระบาด หรือความแห้งแล้งเป็นเวลานานสรุปปริมาณย้ายถิ่นได้ คือ ปริมาณการย้ายถิ่นของเขตใดเขตหนึ่งจะผันแปรไปตามขนาดแห่งความหลากหลายของพื้นที่ดังกล่าวในเขตนั้น เช่น สหรัฐ มีพื้นที่ประกอบไปด้วยทรัพยากรมากมาย แต่ละแห่งแต่ละรัฐจะแตกต่างกันมาก ทำให้มีการย้ายรัฐบ่อยมากจะผันแปรไปตามความหลากหลายของผลเมืองรวมถึง อาชีพการศึกษา สัมพันธ์กับความยากในการฝ่าฟันอุปสรรคที่แทรกแซงอยู่ตรงกลาง ผันแปรไปตามการขึ้นลงของเศรษฐกิจ ถ้าไม่มีปัจจัยแทรกเกี่ยวกับเวลา ผันแปรไปตามสภาวะความก้าวหน้าของประเทศ

การย้ายถิ่นภายในประเทศ Internal Migration

1. Rural Urban เข้าลักษณะ Push - pull Theory Push ในชนบท หมายถึง ความจนไม่มีงานทำ ค่าจ้างแรงงานต่ำเศรษฐกิจไม่ฟื้นตัว Pull ในเมือง ได้แก่ โอกาสในการจ้างงานพอเหมาะ มีสถานศึกษาดี มีความสะดวกสบายด้านที่อยู่และสภาพแวดล้อม แม้จะไม่มีความสุขเท่าชนบท และอาจจะไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2. Urban Urban แรกย้ายถิ่นสู่เมืองเล็ก ต่อมา ค่อยเข้าสู่เมืองใหญ่ เรียกว่า Step - mig. ลักษณะนี้จะพบแม้ในประเทศที่พัฒนาแล้ว

3. Rural Rural เกิดในสังคมเกษตรกรรม มักเป็นเพศหญิงหลังแต่งงาน เพื่อขยายที่ทำกินสู่ที่ใหม่ที่ใหญ่กว่าเดิม

4. Urban Suburban or Rural เกิดหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 เนื่องจากการคมนาคมสะดวก มีรถใช้ทำให้คนส่วนใหญ่กระจายสู่รอบนอก ไม่ชอบแออัดในเมือง

General Typology of Migrations

1. Conservative Migrations เป็นการย้ายถิ่นเพื่อรักษาสถาน ภาพเดิมของ คน ได้แก่

1. 1 Primitive Migrations เป็นการย้ายโดยที่สภาพแวดล้อมเลวลง เมื่อไม่สามารถแก้ปัญหาได้จะย้าย ไปสู่สภาพแวดล้อมใหม่ เรียกว่า ecological Push

1. 2 Innovation Migrations มีเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้แสวงหาสิ่ง ใหม่ ๆ หรือ ต้องการมุ่งสู่ที่มีทุกสิ่งทุกอย่าง ที่สะดวกสบายเพื่อสนองความต้องการ

2. Impelled or Force Migrations เนื่องจากรัฐหรือสถาบันของรัฐทำให้เกิดการย้ายถิ่น ถ้า Impelled นั้น ผู้นั้นมีโอกาสที่จะตัดสินใจไปหรือไม่ก็ได้ เช่น การย้ายไปรับ ตำแหน่งของข้าราชการ ถ้าไม่ประสงค์ ก็สามารถลาออกได้ ส่วน Force นั้น ผู้นั้นไม่มีทางเลือก เช่น ต้องหนีตำรวจ มิฉะนั้นอาจจะถูกจับ

1. Free Migrations เป็นเรื่องของการตัดสินใจที่จะไปเองเป็น Free Will

2. Mass Migrations เป็นเรื่องของคนกลุ่มใหญ่ ที่ต้องการย้ายถิ่นฐาน เพื่อแสวงโชค หรือ เพื่อชีวิตที่ดีกว่า คือ การอพยพของพวก Pilgrims แรงจูงใจให้เกิดการย้าย ถิ่น เช่น Push Factor เหตุผลักดัน เช่น การเกษตรไม่ได้ผล แม้จะ ไม่มีแรงดึงดูด ก็จะไป เป็นการ เสี่ยงในลักษณะไปตาบตาบหน้า Pull Factor เหตุดึงดูด เช่น มีการจ้างงาน มีราย ได้สูงเพื่อ สถานภาพที่ดีและมั่นคงกว่า

กระแสนของผู้ย้ายถิ่น

1. ย้ายโดยการเลือกสรรของคนผู้นั่นเอง
2. เป็นการตอบสนองเบื้องต้นแรกของผู้ย้ายถิ่น เช่น บังคับบวกที่ถิ่น ปลายทาง น่าจะถูกเลือกสรรออกมาในเชิงบวก เช่น ย้ายเพื่อความก้าวหน้า
3. ถ้ารวมผู้ย้ายถิ่นเข้าด้วยกันการเลือกสรรในตัวเองเป็นไปทั้ง 2 แบบ สำหรับถิ่นต้นทาง เช่น ผู้ย้ายเขาจะมีการศึกษาคึกว่าในถิ่นต้นทางแต่จะต่ำกว่าผู้อื่นในถิ่น ปลายทาง
4. ขนาดของการเลือกสรรเชิงบวก เพิ่มขึ้นตามอุปสรรคที่กั้นกลาง
5. ความโน้มเอียงที่จะย้ายถิ่นสูงขึ้นตามวงจรชีวิตทิศทางของการย้ายถิ่น

มีการย้ายถิ่นมาก

5. 1 ย้ายในกระแสที่กำหนดไว้ชัดเจน เช่น การคมนาคมสะดวก

5. 2 เมื่อมีการย้ายไปก็มีการย้ายกลับ

5. 3 อัตราส่วนของกระแสไปต่อกระแสกลับจะสูงขึ้น ถ้าปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการย้ายไป เป็นปัจจัยลบในถิ่นต้นทาง

5. 4 ประสิทธิภาพของกระแสไปและกระแสกลับ น่าจะต่ำถ้าปัจจัยหลักของถิ่นต้นทางและถิ่นปลายทางคล้ายคลึงกัน

5. 5 ประสิทธิภาพของกระแสนย้ายถิ่นน่าจะสูง ถ้าอุปสรรคมีมาก

อย่างมหาศาล

5. 6 กระแสของการย้ายถิ่นจะแปรไปตามสภาพเศรษฐกิจปัญหาอันเนื่องมาจากการย้ายถิ่น ได้แก่

5. 6. 1 ปัญหาด้านการเมืองมีผลให้เกิดชนกลุ่มน้อย ปัญหา

ความขัดแย้งทางสังคม

5. 6. 2 มีการนำเอาสิทธิ หรืออุดมการณ์มาแพร่หลาย

5. 6. 3 ปัญหาสมองล่องของประเทศต้นทาง

5. 6. 4 การแข่งขันทำในถิ่นปลายทาง

สาเหตุการย้ายถิ่นข้ามประเทศ

1. ประชากรล้น

2. ขาดงาน (Push Factor)

3. สถานภาพทางแรงงาน

4. ค่าจ้างแรงงาน

5. ความสะดวกสบายทางสังคม

6. แสวงหาโอกาสที่ดีกว่า (Pull Factor)

7. ขนาดของครอบครัวใหญ่ ต้องขยายที่ทำกิน

ผลของการย้ายถิ่น

1. กระจายประชากร

2. องค์ประกอบประชากร

3. การเพิ่มประชากร

4. การเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ เช่น มีพืชพันธุ์ใหม่ๆ สู่ประเทศปลายทาง
5. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เช่น เมืองหลวงมีขนาดใหญ่และ

เติบโตทางเศรษฐกิจ

6. สงคราม
7. การผสมผสานระหว่างคนต่างเชื้อชาติ

3. 2. 14 ทฤษฎีการย้ายถิ่นในสังคมทวิลักษณ์ (Dual Societies) ของ Lewis - Fei- Ranis (1989 : 76)

เป็นแนวคิดเกี่ยวกับแรงงานล้นเกิน โดยพิจารณาว่าเศรษฐกิจของประเทศค่อยพัฒนาประกอบด้วย 2 สาขาคือ 1) สาขาเกษตรกรรมยังชีพ ซึ่งมีผลิตภาพต่ำมาก แต่ขณะเดียวกัน ก็จะมีแรงงานล้นเกินเกิดขึ้น และ 2) สาขาอุตสาหกรรมในเมืองซึ่งมีผลิตภาพสูง จะรับเอาแรงงานล้นเกินจากชนบทเข้ามาทำงานในเมืองประกอบกับการพัฒนาอุตสาหกรรมและค่าจ้างในเมืองที่สูงกว่า เป็นแรงจูงใจทำให้แรงงานจากชนบท ย้ายเข้ามาทำงานในเมือง

3. 3 ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์

3. 3. 1 ทฤษฎีมูลค่าแรงงานของมาร์คส์

ความหมายและความสำคัญของทฤษฎีมูลค่าแรงงานของมาร์คส์ “ว่าด้วยทุน” เป็นการสืบทอดองค์ความรู้ที่ (Labour Theory of Value) มาร์คส์จากนักเศรษฐศาสตร์การเมืองคลาสสิก เช่น David Ricardo (1978 : 67) ทฤษฎีมูลค่าแรงงานของมาร์คส์ไม่ได้มีเพื่อคำนวณมูลค่าของสินค้าชิ้นหนึ่ง อย่างที่ Ricardo (1984 : 51) และลูกศิษย์ของเขาในยุคได้หลังๆ หวังไว้ด้วยความแข็งทื่อและตื่นเงิน แต่มีไว้เพื่อเข้าใจระบบทุนนิยมทั้งระบบ โดยไม่ดูแบบแยกส่วนพูดง่าย ๆ มันเป็นเครื่องมือที่ใช้แนววิภาษวิธีในการทำความเข้าใจว่ามูลค่าในระบบทุนนิยมเกิดขึ้นอย่างไรมูลค่าที่ปวงที่ผลิตขึ้นจากทรัพยากรธรรมชาติมาจากแรงงานมนุษย์นี่คือจุดเริ่ม ต้นสำคัญ ดังนั้นเราต้องเข้าใจอย่างชัดเจนว่า เครื่องจักร วัตถุดิบและทุน สร้างมูลค่าไม่ได้ถ้าไม่มี (ชนชั้นกรรมาชีพ) ทุนคือส่วนหนึ่งของมูลค่าที่กรรมาชีพในอดีตผลิตจากการทำงาน ดังนั้นทุนไม่ได้เกิดจากความขยันหรือการออมของนายทุนมาร์คส์อธิบายในเรื่องการสะสมทุนบุพการว่า การที่คนรวยหรือนายทุนมีเงินในยุคแรกๆ ก็ล้วนแต่มาจากการปล้นประชาชนหรือขโมยไปประชาชนออกจากที่ดินเดิมๆ สรุปลแล้วมูลค่าที่ปวงมาจากการทำงานของกรรมาชีพและ

ชาวนา หรือประชาชนผู้ทำงานในยุคก่อนๆ นายทุนหรือขุนนางไม่ได้มีส่วนในการก่อให้เกิดมูลค่าแต่อย่างใดการที่มูลค่าที่คนส่วนใหญ่ผลิตจากงานของตน กลับตกอยู่ในมือของคนรวย ขุนนาง หรือนายทุน ซึ่งเป็นคนส่วนน้อยของสังคม มาร์คซิสต์เรียกว่า “การขูดรีด” (Exploitation) ปัญหาสำคัญของระบบทุนนิยมคือ มูลค่าส่วนหนึ่งที่มาจากการทำงาน ซึ่งเรียกกันว่า “กำไร” อยู่ในมือของคนส่วนน้อย (นายทุน) และการที่สังคมนำกำไรดังกล่าวไปลงทุนในการผลิตต่อไป ไม่ได้กระทำภายใต้เงื่อนไขการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เพราะสิ่งที่บังคับการลงทุนคืออัตรากำไรภายใต้กลไกตลาด การลงทุนต่อในภาคใดภาคหนึ่งของเศรษฐกิจกำหนดจากอัตรากำไรที่คาดว่าจะได้บวกกับการที่นายทุนต้องลงทุนเพื่อสะสมต่อและพัฒนา การผลิตต่อ เพราะถ้าไม่ทำเช่นนั้นจะแข่งกับคู่แข่งไม่ได้ จะเห็นว่าในระบบนี้ไม่มีวิธีการในการรักษาหรือกับพลงผลเมืองว่าต้องการอะไร มีแต่สัญญาณจากตลาดที่ให้ความสำคัญกับเงินและการแข่งขัน พลงเมืองใดไม่มีเงินหรือพลังการซื้อจะไม่มีเสียง และสัญญาณจากการซื้อสินค้าในตลาดจะสื่อถึงความต้องการในช่วงเวลานั้นๆ เท่านั้นไม่สามารถสื่อถึงความต้องการในอนาคต ดังนั้นการวางแผนการผลิตที่อาศัยกลไกตลาดมักใช้ไม่ได้ผลและมักนำไปสู่การผลิตสิ้นเกินสามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในประการแรก ความต้องการที่เราพูดถึงในกลไกตลาดคือความต้องการของผู้มีเงินซื้อเท่านั้นแต่ในโลกแห่งความเป็นจริงปัญหามีมากกว่านั้นอีกมาร์คซ์เสนอว่ามูลค่าในระบบทุนนิยมมีสองชนิดที่ถูกแยกออกจากกันในลักษณะที่ผิดธรรมชาติ มูลค่าแรกคือ “มูลค่าใช้สอย” (Use Value) ซึ่งแสดงถึงประโยชน์ที่สิ่งหนึ่งสิ่งใดมีต่อมนุษย์ นี่คือนื้อแท้หรือธาตุแท้ของมูลค่ามูลค่าชนิดที่สองคือ “มูลค่าแลกเปลี่ยน” (Exchange Value) ซึ่งเป็นการตีราคาตามการแลกเปลี่ยน ในตลาดที่ถูกกำหนดขึ้น และนี่คือรูปแบบสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์ของมูลค่าเท่านั้นปัญหาของระบบทุนนิยมคือมูลค่าสองชนิดนี้ไม่เหมือนกันและขัดแย้งกัน ดังนั้นถึงแม้ว่าอากาศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษย์ แต่มันยังไม่มีมูลค่าแลกเปลี่ยนถ้าไม่มีการอัดลงกระป๋องเพื่อขายซื้อเสียของการกำหนดมูลค่าแบบนี้ในระบบทุนนิยมคือเรื่องคุณค่าของสิ่งที่ตีราคาจะถูกมองข้าม

ดังนั้นระบบทุนนิยมไม่สามารถให้ความสำคัญกับการปกป้องสิ่งแวดล้อมหรือเรื่อง สุขหรือศักดิ์ศรีมนุษย์เราอยู่ในระบบที่ “แปลกแยก” จากความเป็นมนุษย์นั่นเองมูลค่าแลกเปลี่ยนกำหนดโดยอะไรบ้างมูลค่าแลกเปลี่ยนในระบบทุนนิยมนั้น ในระดับหนึ่งกำหนดจากอุปสงค์-อุปทาน หรือความต้องการซื้อและปริมาณสินค้าที่มีอยู่ เช่น ถ้าสินค้าขาดตลาดจะราคาแพงขึ้น แต่ในความเป็นจริงระดับเฉลี่ยของมูลค่าแลกเปลี่ยนระหว่างการผลิตและ

การลงของราคาสินค้ามักเป็นจุดที่กำหนดโดย “ปริมาณแรงงาน” เพราะสิ่งที่ก่อให้เกิดมูลค่าทั้งปวงคือแรงงานแต่เราไม่ควรหลงคิดว่า การวัดชั่วโมงการทำงานอย่างง่าย ๆ ทยาบๆ จะพาเราไปสู่การคำนวณมูลค่าของสินค้าเพราะระบบทุนนิยมคือระบบการผลิตแบบรวมหมู่ของสังคมมนุษย์ทั้งโลก ไม่ใช่ระบบการผลิตของปัจเจกนี่คือสาเหตุที่ต้องใช้วิชาวิธีซึ่งมองภาพรวมในการทำความเข้าใจกับประเด็นนี้ถ้าพูดเป็นรูปธรรมหน่อยจะเข้าใจง่ายขึ้น ในการมองปริมาณแรงงานที่ลงไปสินค้าชิ้นหนึ่งเราต้องพิจารณาสองเรื่องที่แตกต่างกันพร้อมๆ กันคือ

1. แรงงานมีหลายชนิดและหลายรูปแบบ เช่น การยกของ การใช้สมองออกแบบอะไรสักอย่าง หรือการประกอบชิ้นส่วนของสินค้า ฯลฯ แรงงานเหล่านี้เป็นแรงงานรูปธรรม (Concrete Labour) ซึ่งทำกิจกรรมการผลิตสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ

2. ปริมาณแรงงานที่มากำหนดจุดเฉลี่ยของราคาแลกเปลี่ยนสินค้าเป็นปริมาณแรงงานเฉลี่ยของผู้ผลิตส่วนใหญ่ที่หวังแข่งขันในตลาด คือรวมจากผู้ที่มีประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดไปจนถึงต่ำสุด ช่างไม้ส่วนใหญ่ที่ใช้เวลาหนึ่งวันในการสร้างเก้าอี้ที่มีคุณภาพจะกำหนดราคาสินค้าได้ ส่วนช่างไม้ที่ใช้เวลาสามวันในการผลิตสิ่งเดียวกันไม่สามารถอ้างได้ว่าสินค้าของเขาต้องแพงกว่าสามเท่าด้วยเหตุนี้ “ปริมาณแรงงาน” ที่กำหนดจุดเฉลี่ยของราคาแลกเปลี่ยนสินค้าเป็น “แรงงานนามธรรม” หรือ “ปริมาณแรงงานที่ไม่มีตัวตน” (Abstract Labour) เพราะต้องมีส่วนมาจากการทำงานหลายรูปแบบของแรงงานรูปธรรมในสังคมมนุษย์ทั้งโลกพูดง่ายๆ มันจำเป็นที่ต้องตั้งสมมุติที่มองไม่เห็นขึ้นมาและไม่มีวันวัดปริมาณนี้ได้อย่างแน่นอนเหมือนที่พวกลัทธิปฏิฐานนิยม (Positivism) ต้องการการที่ “ปริมาณแรงงานที่ไม่มีตัวตน” วัดไม่ได้และมองไม่เห็นสำคัญไหม? มันขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการตั้งข้อสมมุติฐานขึ้นมา เราต้องกลับไปถามว่ามาร์กซ์สมมุติปริมาณแรงงานนี้ขึ้นมาทำไม สมมุติขึ้นมาเพื่อวาดภาพกว้างของระบบทุนนิยมและอธิบายว่าทำไมระบบที่มีพลังการผลิตสินค้าไม่สามารถตอบสนองความต้องการแท้ของมนุษย์ได้ตัวอย่างอื่นของสิ่งสมมุติที่นักวิทยาศาสตร์กำหนดขึ้นมาาก็เช่น แรงดึงดูดโลก เรามองไม่เห็นแรงดึงดูดโลกและเราวัดมันโดยตรงไม่ได้ เราได้แต่เห็นผลของมันและวัดผลของมันต่อวัตถุในโลก แต่การเสนอว่าโลกมีแรงดึงดูดมีประโยชน์อย่างยิ่งเพราะนำไปสู่การเข้าใจสิ่งอื่นๆ ในโลกมากขึ้น ดังนั้นในระบบวิทยาศาสตร์ตราบโดที่สมมุติฐานเริ่มแรกของเราใช้ในการอธิบายโลกได้จริงๆ สมมุติฐานนั้นถือว่าใช้ได้ ตราบโดที่อธิบายบางอย่างไม่ได้ต้องมีการปรับแก้สมมุติฐาน (ใจ อึ้งภากรณ์. 2552) “ปริมาณแรงงานที่ไม่มี

มีตัวตน” และการใช้สมมุติฐานนี้ในทฤษฎีมูลค่าแรงงานในระบบทุนนิยมของมาร์กซ์ ใช้งานได้อย่างไร

1. ทำให้เราเข้าใจว่าทุนนิยมแปรเปลี่ยนของจริงหรือเนื้อแท้ให้กลายเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น และนำสิ่งที่ไม่มีจริงๆ หรือเป็นเพียงรูปแบบมาเป็นภาพลวงตา เช่นทุนนิยมปกปิดการขูดรีดและแหล่งแท้ของมูลค่าแต่กลับเสนอว่า “เงิน” มีตัวจริง ทั้งๆ ที่มันเป็นเพียงสิ่งสมมุติเพื่อการแลกเปลี่ยนเท่านั้น
2. การที่ปริมาณแรงงาน “ส่วนเกิน” (Surplus Value) ที่นายทุนขูดรีดจากการทำงานของกรรมาชีพในรูปแบบกำไร ตกอยู่ในมือนายทุน และการที่นายทุนนำส่วนเกินนั้นมาลงทุนต่อภายใต้เงื่อนไขกลไกตลาดทำให้มนุษย์ไม่สามารถควบคุมการใช้ทรัพยากรและมูลค่าที่มนุษย์ผลิตขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการแท้ของมนุษย์ได้
3. การที่มูลค่าส่วนเกินถูกนำมาลงทุนภายใต้เงื่อนไขกลไกตลาดนำไปสู่วิกฤตเศรษฐกิจของทุนนิยมเนื่องจากการผลิตเกินและการลดลงของอัตรากำไรเป็นประจำ การผลิตเกินมาจากการแข่งขันในการผลิตอย่างไม่มีที่ว่างแผนโดยกลุ่มทุนต่างๆ และการลดลงของอัตรากำไรมาจากการที่กลุ่มทุนต่างๆ ถูกกลไกตลาดบังคับให้ลงทุนในเครื่องจักรมากขึ้นตลอดเวลาและเนื่องจากเครื่องจักรไม่ใช่แหล่งของมูลค่า การซื้อเครื่องจักรจะทำให้อัตรากำไรลดลง
4. กลไกตลาดทุนนิยมซึ่งมีอำนาจเหนือสิ่งใด เพราะไม่ว่าจะเป็นนายทุนหรือกรรมาชีพ มนุษย์ไม่สามารถควบคุมกลไกนี้ได้ ทำให้ระบบทุนนิยมไม่สามารถตอบสนองความต้องการจริงของมนุษย์ได้และเรื่องสำคัญๆ เช่นคุณภาพชีวิตหรือคุณภาพของสิ่งแวดล้อมถูกมองข้ามเสมอ
5. เมื่อกรรมาชีพเรียกร้องค่าจ้างเพิ่ม นักมาร์กซ์ก็ตั้งมองว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรมเสมอเพราะกรรมาชีพไม่เคยได้ค่าตอบแทนเท่ามูลค่าที่ตนเองผลิตในระบบทุนนิยม ยิ่งกว่านั้นการที่กรรมาชีพได้ค่าตอบแทนน้อยกว่ามูลค่าที่ตนผลิตมีผลทำให้สินค้าที่เขาผลิตล้นตลาดขายไม่ออกในที่สุดเพราะมีพลังการซื้อในสังคมน้อยเกินไป
6. ทางออกในการแก้ไขปัญหานี้คือการยึดปัจจัยการผลิตมาเป็นของมนุษย์ส่วนใหญ่เพื่อวางแผนการผลิตในลักษณะประชาธิปไตย เพื่อตอบสนองความต้องการแท้ของคน ซึ่งหมายความว่าเราต้องยกเลิกระบบทุนนิยมกลไกตลาดและรัฐทุนนิยมและนำระบบเศรษฐกิจการเมืองสังคมนิยมมาใช้แทนปริมาณแรงงานในสินค้าชิ้นหนึ่งจะสะท้อนทั้งปริมาณ

แรงงานจริงที่ใช้ทำสินค้านั้นขึ้นมาและปริมาณแรงงานเฉลี่ยของสังคมพร้อมๆ กัน มูลค่าสินค้าจะสะท้อนประโยชน์ในการใช้สอย มูลค่าในการแลกเปลี่ยน และปริมาณแรงงานทั้งสองแง่ข้างต้นพร้อมๆ กัน และเงินตราที่ใช้แลกเปลี่ยนกันและดูเหมือนมีตัวตนจริง จะมีองค์ประกอบของการใช้สอยในแง่ที่เป็นสื่อกลางและการแลกเปลี่ยนผสมอยู่ แต่ในที่สุดภายใต้ระบบทุนนิยมเงินตราได้สำแดงพลังมูลค่าแลกเปลี่ยน (ให้เป็นทุน) เหนือมูลค่าใช้สอยถึงขนาดที่เงินหรือทุนกลายมาเป็น “พระเจ้าองค์ใหม่” แห่งโลกทุนนิยมสรุปแล้ว ถ้าเราจะเข้าใจมูลค่าและแรงงานในระบบทุนนิยมเราต้องมองในลักษณะองค์รวมที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งและภาพลวงตา และที่สำคัญคือเราต้องเข้าใจว่าทุนนิยมคือระบบการผลิตแบบรวมหมู่ของสังคมมนุษย์ทั้งโลกการผูกมิตรกันในระดับชนชั้นทั้งโลก ไม่ใช่กิจกรรมของปัจเจกที่ต่างคนต่างอยู่กันโดยไม่เชื่อมโยงต่อกัน

3. 3. 2 ทฤษฎีความคาดหวังในรายได้ (Expected Income' Model of Rural-Urbal)

โดย Sjaastad (1962) และ Schultz (1962) กล่าวว่า การย้ายถิ่นเป็นการไหลเวียนของทุนมนุษย์ และจะทำให้เพิ่มความสามารถในการผลิตของทรัพยากรมนุษย์ การย้ายถิ่นเป็นการลงทุนที่ต้องมีค่าใช้จ่าย 2 ประเภท คือ ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ ค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน คือ ค่าเสียโอกาสต้นทุนทางจิตใจ ในการที่ต้องเปลี่ยนสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมใหม่

ทฤษฎีนี้ต่อมาได้มีผู้ที่นำไปพัฒนาคือ Harris (1969) และ Todaro (1969) โดยพิจารณาว่า การตัดสินใจในการย้ายถิ่นนั้น จะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างรายได้ในเมืองและชนบท และโอกาสที่จะได้ทำงานในเมือง Todaro (1969) เห็นว่าตลาดแรงงานในเมือง ประกอบด้วย 2 ภาค ภาคแรกคือตลาดแรงงานที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งมักมีขนาดค่อนข้างใหญ่ที่ประกอบด้วย การจ้างงานด้วยตัวเอง และการทำงานในสถานประกอบการขนาดเล็ก มีการว่างงานอย่างเปิดเผย ค่าแรงต่ำ เพราะถูกกำหนดโดยการแข่งขันของแรงงานในตลาด ภาคที่สองเป็นอุตสาหกรรมสมัยใหม่ จะมีขนาดเล็กกว่าภาคที่ไม่เป็นทางการ คนงานได้รับค่าแรงสูงกว่า เพราะถูกกำหนดโดยสภาพแรงงาน และหน่วยงานต่างๆ ที่มีความเข้มแข็ง ต่อมา Todaro ได้พัฒนาแนวคิดนี้เพิ่มเติม โดยนำปัจจัยด้านความหลากหลายในคุณภาพแรงงานจากชนบทเข้ามาพิจารณา โอกาสที่แรงงานจากชนบท จะถูกเลือกเข้าไปทำงานในภาคอุตสาหกรรม จะไม่

2. ทิศตะวันออก ติดต่อกับ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแนวกันพรมแดน
3. ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอคงหลวง และอำเภอห้วยน้ำใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร
4. ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอกุดชุมาฬย์ อำเภออากาศอำนวย และอำเภอเมืองสกลนครจังหวัดสกลนคร

4. 1. 1 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนเหนือ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินสูงและที่ดอน มีป่าไม้สลับกับพื้นที่ราบทางตอนกลางและตะวันตกของพื้นที่จะเป็นที่ราบลุ่มมีลักษณะเป็นทุ่งกว้างซึ่งปีใดมีฝนตกชุกจะมีสภาพน้ำท่วมขัง

ตอนใต้พื้นที่บริเวณใกล้แม่น้ำโขงเป็นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมถึงส่วนทางทิศตะวันตกซึ่งอยู่ห่างออกไปพื้นที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นและที่ดอนสภาพป่าเป็นไม้เต็งรัง พื้นดินส่วนมากเป็นหินลูกรังบางส่วนมีลักษณะเป็นเนินและที่ต่ำสลับกัน

จังหวัดนครพนมติดกับแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกันพรมแดนมีความยาวถึง 174 กิโลเมตร มีอำเภอชายแดน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านแพง อำเภอท่าอุเทน อำเภอเมือง และอำเภอธาตุพนม จากสภาพทางภูมิศาสตร์ดังกล่าว ถือได้ว่าเอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน เนื่องจากเป็นช่องทางในการเชื่อมโยงทางการค้าระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศอินโดจีน แต่ในขณะเดียวกันการมีชายแดนติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่มีระดับการพัฒนาและความเจริญน้อยกว่า กลับเป็นปัจจัยเสริมให้เกิดการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศ อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายปัญหาการลักลอบหนีศุลกากร ปัญหาการแพร่ระบาดของโรค เป็นต้น ปัญหายาเสพติดจากการที่แหล่งผลิตยาเสพติดได้ขยายฐานการผลิต และการนำเข้ามาอยู่ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเป็นเส้นทางลำเลียงเข้ามาประเทศไทย ซึ่งจังหวัดนครพนม เป็นจังหวัดหนึ่งที่กลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ใช้เป็นเส้นทางผ่านในการลำเลียง จึงทำให้มีกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดกลุ่มใหม่ๆ เข้ามาในพื้นที่มากขึ้น

ยาบ้า ไม่มีการผลิตในพื้นที่ จากข้อมูลการข่าวพบแหล่งผลิตที่บ้านหลัก ชาว เมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ และ เมืองหินปูน แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว

กัญชา ในพื้นที่ยังมีการผลิตอยู่แต่น้อยมาก โดยจะมีการลักลอบปลูกในพื้นที่อำเภอณาเกดติดกับอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในบริเวณหุบเขาที่เป็นรอยต่อระหว่าง 2 จังหวัด และยังมีการลักลอบปลูกในอำเภอนาหว้า อำเภอเมืองนครพนม อำเภอศรีสงคราม คาดว่าน่าจะเป็นการปลูกเพื่อเสพเองและใช้ประกอบอาหาร แหล่งผลิตกัญชาที่สำคัญ : ปรางภู ที่นอกประเทศใกล้กับจังหวัดนครพนม ที่บ้านซาง เมืองหินปูน เมืองสองห้อง แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และพบในพื้นที่ เมืองคำเกิด เมืองปากซัน เมืองปากกะดิ่ง แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และทางภาคเหนือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ แขวงบ่อแก้ว และแขวงอุดมไซ โดยมากจะเป็นกัญชาพันธุ์พื้นบ้านซึ่งจะดำเนินการอัดแท่งในแหล่งที่ปลูก การนำเข้ายาเสพติด มีการนำเข้าทั้งยาบ้า และกัญชา โดยมีความถี่เฉลี่ย 10 - 15 ครั้ง/เดือน ปริมาณยาบ้า 400-2,000 เม็ด / ครั้ง กัญชา 10-1,000 กก. / ครั้ง จุดนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอท่าอุเทน อำเภอบ้านแพง อำเภอเมืองนครพนม และ อำเภอธาตุพนม ตามลำดับ บริเวณท่าข้ามทางธรรมชาติตลอดแนวตามลำแม่น้ำโขง ห้วงระยะเวลาในการนำเข้า 00. 30-03. 00 น. การนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งยาบ้า และกัญชา เนื่องจากเป็นจุดนำเข้า และลำเลียงผ่านไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในพื้นที่ตอนใน ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภาคใต้ และภาคตะวันออก (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดนครพนม. 2553)

4. 1. 2 ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

เนื่องจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังมีขีดความสามารถ ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการศึกษาเพื่อรองรับการขยายตัวของประชากรภายในประเทศ ก่อนข้างจำกัด ทำให้ประชากรบางส่วนที่มุ่งหาโอกาสที่ดีกว่าโดยเคลื่อนย้ายเข้ามาขายแรงงาน ในจังหวัดนครพนมหรือใช้เป็นทางผ่านไปยังจังหวัดใกล้เคียง ปริมณฑลและเขตกรุงเทพ ฯซึ่ง แรงงานต่างด้าวเหล่านี้ส่วนมากจะเป็นแรงงานไร้ฝีมือและจะมีการเข้ามาอย่างถูกต้องและผิด กฎหมายจากข้อมูลของสำนักงานจัดหางานจังหวัดนครพนม ได้จัดระบบการจ้างแรงงานต่าง ด้าว 3 สัญชาติ (พม่า ลาว และกัมพูชา) ไว้ดังนี้

1. พิจารณาจัดสรรโควตาให้นายจ้าง/สถานประกอบการจ้างแรงงานต่างด้าวในจังหวัดนครพนม จำนวน 1,129 ราย

2. พิจารณาต่อไปอนุญาตทำงานให้แรงงานต่างด้าวฯ ให้มาทำงานเป็นการชั่วคราว เพื่อทดแทนการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทย (ข้อมูลทะเบียนแรงงานสำนักงานแรงงานจังหวัดนครพนม ไตรมาส 3/2553 กันยายน. 2553) จำนวน 773 ราย แยกเป็น สัญชาติพม่า 32 ราย สัญชาติลาว 729 ราย และสัญชาติกัมพูชา 12 ราย

4. 1. 3 สภาพปัญหาแรงงานต่างด้าวฯ ในจังหวัดนครพนม

คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติลาว ที่เข้ามาอยู่อาศัยเป็นเวลานาน ประมาณ 10-30 ปี และมีการอยู่อาศัยกับคนไทยจนที่สามีภรรยา มีบุตรด้วยกัน ประกอบอาชีพเกษตรกร บางคนจะมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติลาว ที่มีความประสงค์เพื่อเข้ามาหางานทำ จะมีการจดทะเบียนราษฎรกับกรมการปกครอง (ทร. 38/1) คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง มารับจ้างทำงานตามฤดูกาล (ทำนา-ทำไร่) คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติลาว เข้ามาหางานแบบเข้ามา - เย็นกลับ กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (สำนักงานจังหวัดนครพนม. 2552) คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า และกัมพูชา สำหรับปัญหาต่างๆที่ปรากฏข้างต้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้พยายามแก้ไขปัญหามาโดยตลอด สถานการณ์จะรุนแรงหรือเบาบางขึ้นอยู่กับมาตรการและความเข้มงวดในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหา ในส่วนของความพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว จังหวัดนครพนม ได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจหรือข้อตกลงกับแขวงคำม่วนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาอีกทางหนึ่ง

4. 2 จังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหารเคยเป็น “เมือง” มาก่อนถึง 173 ปี ถูกยุบเป็นอำเภอเมืองมุกดาหาร ขึ้นกับเมืองนครพนมแล้วจึงได้เปิด ที่ว่าการอำเภอเมืองมุกดาหาร 1 ตุลาคม พ.ศ. 2450 จนถึง พ. ศ. 2459 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศให้เปลี่ยนคำว่าเมืองเป็นจังหวัด ให้เหมือนกันหมดทั่วราชอาณาจักรตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 19 พฤษภาคม พ. ศ. 2459 (ราชกิจจานุเบกษา) พ. ศ. 2459เมืองนครพนมจึงเปลี่ยนเป็น จังหวัดนครพนม และอำเภอเมืองมุกดาหารก็เปลี่ยนเป็นอำเภอเมืองมุกดาหาร ขึ้นกับจังหวัดนครพนมในการปกครองของมณฑลอุดร

รพ. ศ. 2525 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดมุกดาหารพ. ศ. 2525 ยกฐานะอำเภอ
มุกดาหารเป็นจังหวัดตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2525 อาณาเขตและอากาศจังหวัดมุกดาหาร
Thailand Mukdahan

1. ที่ตั้งจังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดชายแดน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียง
เหนือของประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมี
แม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน จังหวัดมุกดาหารตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 16-17 องศาเหนือและ
เส้นแวงที่ 104-105 องศาตะวันออก มีพื้นที่ทั้งหมด 4,339. 83 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,712,394
ไร่ อยู่ห่างจาก กรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 642 กิโลเมตร

2. อาณาเขตจังหวัดมุกดาหาร เป็นจังหวัดที่ 73 ของประเทศไทยและจังหวัดที่
17 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

2. 1 ทิศเหนือ ติดต่อ อำเภอนาแก อำเภอธาตุพนม จังหวัด
นครพนม และอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร
2. 2 ทิศใต้ ติดต่อ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร อำเภอชานุมาน
จังหวัดอำนาจเจริญ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
2. 3 ทิศตะวันออก ติดต่อ แขวงสะหวันนะเขตสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. 4 ทิศตะวันตก ติดต่อ อำเภอเขาวง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
และอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ 2 แผนที่จังหวัดมุกดาหาร (แผนที่ทั่วไป : จังหวัดมุกดาหาร, 2553)

4. 2. 1 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ของมุกดาหารอยู่ทางตอนใต้ของแอ่งสกลนคร (Sakon Nakhon Basin) ประกอบด้วยเทือกเขาภูพาน (Phupan Range) ซึ่งมีแนวต่อเนื่องมาจากเขตจังหวัดสกลนครทางตะวันตกเทือกเขานี้ได้ทอดตัวแยกออกเป็นสี่แถว ลาดไปทางทิศตะวันออกสู่แม่น้ำโขงซึ่งกั้นอาณาเขตของจังหวัดมุกดาหารกับแขวงสะหวันนะเขตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะทาง 72 กิโลเมตร ที่ราบระหว่างแนวภูเขามีสภาพเป็นที่ราบลูกคลื่น (Rolling Plain) นอกจากบริเวณปากน้ำในอ่างที่ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำโขงจะมีสภาพเป็นคันดินธรรมชาติ (Natural Levee) แคบๆ ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนแม่น้ำนานไปกับลำน้ำโขงมีลำน้ำสำคัญคือ ห้วยมุกห้วยบังอี ห้วยบางทราย ห้วยชะโนด ห้วยทรายเป็นต้น พื้นที่จังหวัดอยู่ในระดับสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 289 เมตร จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวทำให้การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจะทำได้ง่ายและทำกันเป็นกระบวนกร มี

การประสานกันระหว่างนายหน้าจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และนายหน้าคนไทย ประกอบกับสภาพภูมิศาสตร์ตามแนวชาย โขงเป็นพื้นที่ป่าส่วนมากทำให้ง่ายแก่การหลบหนีเข้าเมือง อีกทั้งความเป็นเครือข่ายของสองฝั่งโขงทำให้การสัญจรไปมาระหว่างประเทศง่ายขึ้นและเกิดขึ้นบ่อย ๆ

4.3 จังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดทางตะวันออกสุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และของประเทศไทย ทั้งยังเป็นตำบลที่ตั้งของเส้นเวลาหลักของประเทศ ที่เส้นแวง 105 องศาตะวันออก โดยเป็นจังหวัดแรกที่ได้เห็นดวงอาทิตย์ก่อนพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ จังหวัดอุบลราชธานีเป็นเมืองใหญ่ริมฝั่งแม่น้ำมูลที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานมากกว่า 200 ปี มีพื้นที่กว้างใหญ่ ภายหลังถูกแบ่งออกเป็นจังหวัดใหม่คือจังหวัดยโสธรในปี พ. ศ. 2515 และจังหวัดอำนาจเจริญในปี พ. ศ. 2536 ซึ่งถ้ารวมพื้นที่อีกสองจังหวัดที่แยกออกไป จังหวัดอุบลราชธานีจะมีพื้นที่เป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย

4.3.1 อาณาเขต

1. ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดอำนาจเจริญและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ทิศตะวันออก ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยพรมแดนบางช่วงใช้แม่น้ำโขงเป็นตัวกำหนด
3. ทิศใต้ ติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา
4. ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดยโสธร

แนวพรมแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา รวมความยาวประมาณ 428 กิโลเมตรติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 361 กิโลเมตร จากอำเภอเขมราฐถึงอำเภอน้ำยืน ติดต่อกับแขวงสะหวันนะเขต แขวงสาละวัน และแขวงจำปาสัก (เอกสารบรรยายสรุปประวัติเมืองอุบลราชธานี, 2548 : 35 - 42)

4. 3. 2 ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่ในบริเวณที่เรียกว่า แอ่ง โคราช (Khorat Basin) โดยสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยประมาณ 68 เมตร (227 ฟุต) ลักษณะโดยทั่วไปเป็นที่สูงต่ำ เป็นที่ราบสูงลาดเอียงไปทางตะวันออกมีแม่น้ำโขงเป็นแนวเขตกับจังหวัดอุบลราชธานีกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีแม่น้ำชีไหลมาบรรจบกับแม่น้ำมูลซึ่งไหลผ่านกลางจังหวัด จากทิศตะวันตกมายังทิศตะวันออกแล้ว ไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอโขงเจียม และมีลำน้ำใหญ่ ๆ อีกหลายสาย ได้แก่ ลำเซบก ลำโดมใหญ่ ลำโดมน้อย และมีภูเขาสลับซับซ้อนหลายแห่งทางบริเวณชายแดนตอนใต้ ที่สำคัญคือ ทิวเขาบรรทัดและทิวเขาพนมดงรัก ซึ่งกั้นอาณาเขตระหว่างจังหวัดอุบลราชธานีกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา ลักษณะภูมิฐานของจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งออกโดยสังเขป ดังนี้

1. บริเวณที่เป็นสันดินริมน้ำ (River Levee) เกิดจากตะกอนลำน้ำที่พัดพา มาทับถมสภาพพื้นที่เป็นเนินสันดินริมฝั่งแม่น้ำโขง และบางบริเวณสันดินริมฝั่งลำเซบาย บริเวณที่เป็นแบบตะพักลำน้ำ (Terrace) ที่เกิดจากการกระทำของขบวนการของน้ำนานมาแล้ว ประกอบด้วยบริเวณที่เป็นลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง ลักษณะพื้นที่ที่มีทั้งที่เป็นที่ราบแบบลูกคลื่นลอนลาดจนถึงลูกคลื่นลอนชัน จะอยู่ถัดจากบริเวณที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงขึ้นมา พื้นที่เหล่านี้จะพบในบริเวณทั่วไปของจังหวัด กล่าวคือทางตอนเหนือ ทางตะวันออก และทางใต้ บางแห่งใช้สำหรับทำนาและบางแห่งใช้สำหรับปลูกพืชไร่

2. บริเวณที่เป็นแอ่ง (Depression) หรือที่ลุ่มต่ำหลังลำน้ำ (Back swamp) เกิดจากการกระทำของน้ำ พบบางแห่งในบริเวณริมแม่น้ำโขง แม่น้ำชี ลำเซบาย และลำโดมใหญ่ จะมีน้ำแช่ขังนานในฤดูฝน บริเวณที่เป็นเนินตะกอนรูปพัด (Coalescing Fans) สภาพพื้นที่แบบนี้มีลักษณะเด่นคือ รูปร่างจะเป็นรูปพัด เกิดจากการที่หินในบริเวณเหล่านั้นถูกทำให้แตกหักสะสมอยู่กับพวกที่มีอนุภาค ละเอียดกว่าเมื่อฝนตกลงมาในปริมาณมาก กำลังของน้ำจะมีมากจนสามารถพัดพาเอาตะกอนเหล่านั้นออกมานอกหุบเขาได้ เมื่อมาถึงนอกหุบเขาหรือเชิงเขา สภาพพื้นที่ก็จะเป็นที่ราบทางน้ำไหลกระจายออกไป ทำให้กำลังของน้ำลดลง ก็จะตกตะกอนในบริเวณน้ำ จะพบอยู่ทางตอนใต้และทางตะวันตกของจังหวัด

3. บริเวณที่เป็นเนินที่เกิดจากการไหลของธารลาวา (Lava Flow Hill) เป็นเนินเขาที่เกิดจากการไหลของธารลาวา ดินบริเวณนี้จะมีศักยภาพทางการเกษตรสูง ซึ่งเป็นผลจากการสลายตัวของหินบะซอลต์ บริเวณนี้จะพบอยู่ในอำเภอน้ำยืน

4. บริเวณที่ลาดเชิงเขา (Foot Hill Slope) เป็นที่ลาดเชิงเขาที่ตะกอนบริเวณที่เกิดจากการกระทำของน้ำนานมาแล้วทับถมกัน บริเวณนี้จะพบอยู่ในอำเภอโขงเจียม อำเภอพิบูลมังสาหารอำเภอศรีเมืองใหม่ และอำเภอตระการพืชผล

5. บริเวณที่ลาดเชิงซ้อน (Slope Complex) ลักษณะเป็นภูเขาหรือทิวเขาที่มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ จะพบบริเวณทิวเขาพนมดงรักในอำเภอน้ำยืน อำเภอนาจะหลวย และอำเภอบุณฑริก อีกแห่งหนึ่งคือ ทิวเขาภูเขาซึ่งจะพบมากในอำเภอโขงเจียมและอำเภอศรีเมือง

4. 4 จังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จัดตั้งเมื่อวันที่ 1 ธันวาคมพ.ศ. 2536 พร้อมกับจังหวัดหนองบัวลำภูและจังหวัดสระแก้ว เดิมเป็นอำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยอำเภออำนาจเจริญ (ปัจจุบันคืออำเภอเมืองอำนาจเจริญ) อำเภอชานุมาน อำเภอปทุมราชวงศา อำเภอพนา อำเภอหัวตะพาน อำเภอเสนางคนิคม และอำเภอถืออำนาจ คำว่าอำนาจเจริญเป็นภาษาเขมร มีความหมายตามตัว คือ อำนาจเจริญ

4. 4. 1 อาณาเขต

- 1) ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดยโสธรและจังหวัดมุกดาหาร
- 2) ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดอุบลราชธานี
- 3) ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดอุบลราชธานี
- 4) ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดยโสธร

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวต่อความมั่นคงของชาติในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ในแถบอนุภูมิภาค 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการค้าแรงงานต่างด้าว ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าว ผลกระทบของการ

ค้าแรงงานต่างด้าว ตลอดจนกลยุทธ์การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในระดับนโยบายยุทธศาสตร์ ทั้งในระดับส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแยกเป็นประเภทกลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5. 1 งานวิจัยในประเทศ

5. 1. 1 งานวิจัยด้านการคุ้มครองแรงงานต่างด้าว

ขมาภรณ์ กิตติจิรัส (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายในประเทศไทยกรณีศึกษามาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศและกฎหมายไทย (Protection of Legal Foreign Migrant Workers in Thailand : Case Study of International Labour Standard and Thai Law) ผลการศึกษาพบว่ากฎหมายไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่สอดคล้องกับหลักการไม่เลือกปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าวของมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศมีเพียงแต่การจำกัดสิทธิในการถือครองที่ดินเท่า นั้นที่ยังคงมีการเลือกปฏิบัติระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวนอกจากนี้ยังพบว่าทำให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่แรงงานต่างด้าวของประเทศไทยยังคงอยู่ในขอบเขตที่จำกัดและเป็นภาษาไทยซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของการได้รับการอำนวยความสะดวกและการช่วยเหลือของแรงงานต่างด้าวตามหลักอีกประการหนึ่งของมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศทั้งนี้หากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสัญญาระดับที่ 97 ก็จะมีส่วนช่วยให้แรงงานต่างด้าวได้รับการคุ้มครองสิทธิที่ดีขึ้นเนื่องจากจะมีมาตรการช่วยเหลือจากองค์การแรงงานระหว่างประเทศคณะนักวิจัยเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (2551) ศึกษาเรื่อง กระบวนการเข้าสู่การค้ามนุษย์ กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสาครผลการศึกษาพบว่าแรงงานต่างด้าวนับล้านคนที่หลั่งไหลเข้าประเทศไทยต้องตกเป็นเหยื่อมากกว่าร้อยละ 90 ถูกเลือกปฏิบัติและไม่ได้รับการคุ้มครองตามมาตรฐานแรงงานความคลั่งชาติและแบ่งเขาแบ่งเราจนล้มความเป็นคนด้วยกันกำลังเป็นผลกระทบที่สังคมต้องรับไว้ ขณะนี้ขบวนการค้ามนุษย์กำลังเบ่งบานเพราะความไร้น้ำยาของรัฐไทยหลายพื้นที่ที่คนมีสิทธิกลายเป็นเหยื่อที่ทำนาบนหลังคนเสียเอง ผลสรุปของงานวิจัย พบว่ามีรูปแบบการค้ามนุษย์จำนวนมาก ในรูปแบบการจัดหาน้ำพา การเอาโรคเอาเปรียบ การแสวงหาผลประโยชน์จากแรงงานและการปิดกั้นอิสระเสรีภาพรวมถึงการบังคับในรูปแบบอื่นๆ แรงงานข้ามชาติในจังหวัดสมุทรสาครประกอบด้วย พม่า กัมพูชา และลาว ซึ่งตัวเลขอย่างเป็นทางการในปี 2550 มีอยู่ 74,000 คน แต่ข้อเท็จจริงแล้วมีแรงงานข้ามชาติที่ไม่ได้จดทะเบียนประมาณ 2

เท่า หรือประมาณ 200,000 คน ซึ่งปริมาณความต้องการแรงงานยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสังเกตได้จากในแต่ละปีมีสถานประกอบการขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น โดยความต้องการ การแรกของสถานประกอบการคือความต้องการแรงงานราคาถูก เพื่อกำไรสูงสุดจึงมีการใช้แรงงานผิดกฎหมายจำนวนมาก ส่งผลให้แรงงานถูกละเมิดสิทธิต่าง ๆ มากมาย การจ้างงานในกิจการประมงซึ่งมีรูปแบบที่เลวร้ายมีแรงงานเด็กข้ามชาติจำนวนหนึ่งต้องลงเรือไปทำประมงที่ประเทศอินโดนีเซียเหตุผลที่เด็กเหล่านี้ต้องลงเรือประมงเนื่องจากไม่มีสถานะทางกฎหมายจึงจำเป็นต้องทำงานเป็นลูกเรือประมงซึ่งเสี่ยงต่ออันตรายบางส่วนเพื่อเป็นลูกเรือประมงมาก่อนและแม่มีหนี้สินจำนวนมากเลยคิดว่าการลงเรือจะช่วยให้มีรายได้เป็นกอบเป็นกำ ขณะที่แรงงานข้ามชาติที่เป็นผู้ใหญ่ก็ถูกเอารัดเอาเปรียบเช่นกันบางรายไม่ได้ค่าแรงตลอดทั้งปีเพราะถูกหักเป็นค่านายหน้าบางส่วนถูกขายต่อไปเรือลำอื่นเป็นทอดๆ เนื่องจากพื้นที่ในจังหวัดสมุทรสาคร มีขบวนการนายหน้าที่เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันมาตั้งแต่ต้นทางซึ่งนายหน้าจะได้รับเงินจากผู้ประกอบการหรือไต่เรือต่อหัวประมาณ 15,000-50,000 บาทซึ่งเงินจำนวนนี้จะตกถึงแรงงานที่ถูกละเมิดเพียง 3,000-5,000 บาท เท่านั้น

5. 1. 2 งานวิจัยด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง จากแรงงานต่างด้าว

สมพร พรทิพย์เสถียร (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาสังคมที่เกิดจากการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ตลาดสี่มุมเมืองจังหวัดปทุมธานีผลการศึกษาพบว่า การศึกษาปัญหาสังคมที่เกิดจากการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ตลาดสี่มุมเมืองจังหวัดปทุมธานีใช้ตัวแปร 6 ตัวในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ รายได้สถานภาพทางสมรรถนะระยะเวลาการทำงาน และหน่วยงานที่มีจำนวนแรงงาน โดยศึกษาที่ตลาดสี่มุมเมืองจังหวัดปทุมธานีซึ่งได้สุ่มตัวอย่างนายจ้างที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าว 199 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องการสังเกตทั่วไป การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการการสัมภาษณ์เจาะลึกเพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้มาประกอบการวิเคราะห์จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์คือ ค่าไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0. 05 สมมติฐานของการวิจัย คือ

- 1) แรงงานต่างด้าวเพศชายจะก่อปัญหาสังคมสูงกว่าแรงงานต่างด้าวเพศหญิง
- 2) แรงงานต่างด้าวที่มีอายุน้อยจะก่อปัญหาสังคมสูงกว่าแรงงานต่างด้าวที่มีอายุมาก
- 3) แรงงานต่างด้าวที่มี

รายได้ต่ำจะก่อปัญหาสังคมสูงกว่าแรงงานต่างด้าวที่มีรายได้สูง 4) แรงงานต่างด้าวที่มีสถานภาพโสดจะก่อปัญหาสังคมสูงกว่าแรงงานต่างด้าวที่สมรสแล้ว 5) แรงงานต่างด้าวที่มีระยะเวลาการทำงานนานจะก่อปัญหาสังคมสูงกว่าแรงงานต่างด้าวที่ระยะเวลาการทำงานไม่นาน และ 6) แรงงานต่างด้าวที่ทำงานให้หน่วยงานที่มีแรงงานจำนวนมากจะก่อปัญหาสังคมสูงกว่าแรงงานต่างด้าวที่ทำงานให้หน่วยงานที่มีแรงงานจำนวนน้อยจากการศึกษาผลการวิจัยพบว่า ขอมรับสมมติฐานข้อที่

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ สมเกียรติ พ่วงรอด สุรเชษฐ์ ทองสันและอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องผลกระทบจากการใช้แรงงานต่างด้าวผลการศึกษพบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากการใช้แรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกี่ยวกับสังคมเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษาและการสาธารณสุขเก็บข้อมูลจากภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวในพื้นที่หกจังหวัดภาคใต้ ได้แก่ นราธิวาสปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล และจังหวัดระนองแล้วนำมาวิเคราะห์โดยวิธีการ Ethnography Method เพื่อจับประเด็นสำคัญแล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามเก็บข้อมูลสำรวจความคิดเห็นอีกครั้งหนึ่งและนำผลการศึกษามาหาค่าวิเคราะห์ทางสถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ผลการวิจัยพบว่า แรงงานต่างด้าวชาวพม่ามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปีทั้งแรงงานที่มีการขึ้นทะเบียนและแรงงานที่หลบหนีเข้าเมือง ผลกระทบทางด้านสังคมเศรษฐกิจการเมือง การศึกษา และการสาธารณสุข มีผลกระทบทางด้านลบมากกว่าด้านบวกซึ่งส่งผลต่อแรงงานไทยและเกิดปัญหาการเพิ่มประชากรในขนาดการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้รับผิดชอบแรงงานกับกลุ่มนายจ้างและลูกจ้างปรากฏว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านเศรษฐกิจ การเมือง โดยกลุ่มผู้รับผิดชอบแรงงานมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มนายจ้างและลูกจ้างส่วนด้านการศึกษาและการสาธารณสุขมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชียสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลาดแรงงานไทยในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : ผลกระทบจากเศรษฐกิจถดถอยในปลายทศวรรษที่ 90. 2545 งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการเคลื่อนย้ายของแรงงานไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และไต้หวัน โดยพิจารณาตลาดแรงงานที่คนไทยเข้าไปทำปิจจัยที่เอื้อให้เกิดการย้ายถิ่น ผลดีผลเสียของการเดินทางไปทำงานต่างประเทศและผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยที่มีต่อ โอกาสการทำงานในต่างแดนของแรงงานไทยนอกจากนั้นยังมีการศึกษาวิเคราะห์

กฎหมายเกี่ยวกับคนเข้าเมือง, กฎหมายแรงงานต่างด้าวและกฎหมาย/ข้อตกลงระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยและประเทศปลายทางทั้งที่ผลการวิจัย มีดังนี้

1. กระแสการเคลื่อนย้ายของแรงงานแรงงานไทยจะยังคงเดินทางไปทำงานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างต่อเนื่องในจำนวนที่ไม่น้อยกว่าเดิมแต่จุดหมายปลายทางจะหลากหลายขึ้น

2. ระบบการจัดหางานระบบการจัดหางานในปัจจุบันเป็นระบบที่ควบคุมโดยตลาดรัฐมีบทบาทน้อยในการควบคุมบริษัทจัดหางานให้จัดบริการที่ดีที่สุดในราคา ยุติธรรมมีการหลอกลวงคนงาน โดยเครือข่ายจัดหางานผิดกฎหมายในประเทศและต่างประเทศ

3. กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการไปทำงานต่างประเทศของคนไทย ประกอบด้วยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ. ศ. 2522 และพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ. ศ. 2528 (แก้ไขเพิ่มเติม พ. ศ. 2537) กฎหมายทั้งสองฉบับไม่ได้ห้ามการเดินทางออกนอกประเทศเพื่อหางานแต่ก็ไม่ได้คุ้มครองคนหางานสำหรับกฎหมายคนเข้าเมือง และกฎหมายการทำงานของคนต่างด้าวของประเทศปลายทางมีรายละเอียด, กำหนดและบทลงโทษที่ชัดเจนกว่าของไทย

4. ผลกระทบของการไปทำงานต่างประเทศต่อประเทศไทยมีทั้งผลทางบวกและผลทางลบ

4. 1 ผลบวก - ทางเศรษฐกิจ : รัฐบาลสามารถแก้ไขปัญหาการว่างงานในประเทศได้

4. 2 ผลลบ - ทางเศรษฐกิจ : ต้นทุนการได้งานในต่างประเทศสูงมาก แรงงานไทยเป็นหนี้มากขึ้นทางสังคม

วิทยา เรื่องรังสี (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงาน ที่มีผลต่อโครงสร้างสังคม เศรษฐกิจของชุมชนบ้านแม่คี่ ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย การศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการผลักดันและดึงดูดให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงาน และมีผลต่อโครงสร้างสังคม เศรษฐกิจของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานลักษณะต่าง ๆ ของสมาชิกในชุมชน เกิดจากปัจจัยหลายปัจจัยประกอบกัน ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ขณะเดียวกัน การเคลื่อนย้ายแรงงานดังกล่าวได้มีผลต่อการปรับเปลี่ยน โครงสร้างสังคม และเศรษฐกิจของชุมชน คือมีผลให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชนมีความกระชับน้อยลง ประเพณีและพิธีกรรมบางอย่างลดความสำคัญน้อยลงเมื่ออาชีพเกษตรกรรมใน

ชุมชนมีผู้ผลิตน้อยลง แต่ในเวลาเดียวกันได้เกิดอาชีพใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งอาชีพรับจ้างแรงงาน อาชีพบริการ และการค้าขาย

จิระ นูรีคำ (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ในเขตจังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า โดยกำหนดแบบจำลองการเคลื่อนย้ายแรงงาน 2 แบบ คือ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ ซึ่งพบว่ารายได้ปัจจุบันในภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการที่สูงขึ้นจะดึงดูดให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการมากขึ้น ขณะเดียวกันรายได้ปัจจุบันของแรงงานในภาคเกษตรกรรมและรายได้ปัจจุบันของสมาชิกคนอื่น ๆ ในครัวเรือนที่ลดลงจะผลักดันให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรกรรม ส่วนขนาดการถือครองพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้นจะขัดขวางการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ และแรงงานเพศชาย จะมีความโน้มเอียงในการเคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการสูงกว่าแรงงานเพศหญิง ทั้งยังพบว่าเมื่อรายได้ปัจจุบันในภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น แรงงานที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ ก็พร้อมที่จะเคลื่อนย้ายกลับเข้าสู่ภาคเกษตรกรรมทันที สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจทางการ พบว่า รายได้ปัจจุบันในภาคเกษตรกรรมที่ต่ำลง จะผลักดันให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจทางการสูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของขนาดพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรกรรมและอายุของแรงงานที่สูงขึ้น จะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานออกจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจทางการช้าลง และขนาดของครัวเรือนของแรงงานที่ใหญ่ขึ้น จะผลักดันให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรกรรมมากขึ้น

5. 1. 3 งานวิจัยด้านปัจจัยเชิงสาเหตุของการจ้างแรงงานต่างด้าว

พีรพงษ์ คุณสินธุ์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องสาเหตุการจ้างแรงงานต่างด้าว สัญชาติพม่า : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงสาเหตุการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในจังหวัดราชบุรีในช่วงเวลาระหว่าง พ. ศ. 2541-2542 ในกิจการที่ได้รับการผ่อนผันให้จ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าได้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2542 ระเบียบวิธีการวิจัยที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ วิธีการวิจัยในเชิงเอกสาร โดยการศึกษาเอกสารของ ทางราชการ หนังสือ บทความ ผลงานวิจัยต่างๆเกี่ยวกับสาเหตุการ

จ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า และวิธีการ วิจัยในเชิงสำรวจ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
 เจ้าของกิจการ 11 แห่ง ใน 8 กิจการ ซึ่งประกอบด้วย กิจการสวนผักผลไม้ ไร่ อ้อย เลี้ยงหมู
 เหมือนแร่และเหมือนหิน โรงสีข้าว โรงงานทำอิฐ โรงงานทำโอ่งและ งานก่อสร้างและเจ้า หน้าที่
 ที่เกี่ยวข้องของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจำนวน 10 คน ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นเกี่ยว
 กับสาเหตุที่นายจ้างยังคงต้องจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าไว้ 10 ประเด็น คือ 1) ต้นทุน ที่ต่ำ
 กว่าในด้านค่าจ้าง 2) การที่สามารถจัดหาแรงงานพม่าได้ง่าย 3) ความขยันอดทนในการทำงาน
 ของแรงงานพม่า 4) การขาดแคลนแรงงานไทย 5) เหตุผลด้านมนุษยธรรม 6) ความยากง่ายใน
 การปกครองแรงงานพม่า 7) ค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่าในด้านสวัสดิการ 8) ความซื่อสัตย์ของแรงงาน
 พม่า 9) อุปนิสัยของแรงงานพม่า และ 10) การบังคับใช้กฎหมายข้อบังคับของภาครัฐผลการ
 ศึกษาพบว่าประเด็นที่เป็นสาเหตุสำคัญในการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในจังหวัดราชบุรี
 มี 3 ประเด็น เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ คือ 1) ต้นทุนในด้านค่าจ้างแรงงานพม่าถูกกว่า
 การจ้างแรงงานคนไทย และ 2) การที่สามารถจัดหาแรงงานพม่าได้ง่ายและเหตุผลด้าน
 มนุษยธรรม 3. การขาดแคลนแรงงานไทยและความขยันอดทนของแรงงานพม่า

ยุทธพล พิภพมงคล (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ
 การเคลื่อนย้ายแรงงานของชาวนบพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหมู่บ้านแม่ยามเหนือ จังหวัด
 ลำปาง ผลการศึกษาพบว่าการเรียนรู้ของชาวนบพที่มีส่วนสำคัญต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน ซึ่ง
 การเรียนรู้ดังกล่าวส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการเคลื่อนย้ายแรง
 งานเป็นบางช่วงเวลาในรอบปี ซึ่งเป็นการเคลื่อนย้ายในระยะทางที่ใกล้ การเคลื่อนย้ายจะมีทั้ง
 การเดินทางแบบเข้าไปเย็นกลับ และไปตลอดทั้งช่วงระยะเวลา ผู้เคลื่อนย้ายส่วนใหญ่จะเป็น
 พ่อบ้านหรือแม่บ้าน จ้างหรือการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายรูปแบบนี้ได้แก่ การว่างงาน
 หลังการปักดำ การเก็บเกี่ยว การมีภาระทางครอบครัว และความต้องการรายได้เสริมส่วน
 รูปแบบการเคลื่อนย้ายแรงงานตลอดทั้งปี เป็นการเคลื่อนย้ายของหนุ่มสาวที่จบการศึกษา
 จ้างที่มีผลต่อการเคลื่อนย้าย ได้แก่ จ้างด้านการศึกษา การมีประสบการณ์ และการมีภาระ
 ทางครอบครัว ความพึงพอใจต่องานที่ทำ รวมถึงทัศนคติ ของชุมชน

อัครวัต เจริมไชยศรี (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องแรงงานคืนถิ่น กรณี
 ศึกษาแรงงานที่เคลื่อนย้ายจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกลับสู่จังหวัดนครราชสีมา
 การศึกษาพบว่าแรงงานคืนถิ่นส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยก่อนกลับถิ่นฐานแรงงานส่วนใหญ่
 เคยประกอบอาชีพเป็นช่างหรือผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต ทั้งนี้แรงงานคืนถิ่นที่มีงานทำ

ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร และภายหลังกลับคืนถิ่นฐานแรงงานส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำงานลดลง และมีความเห็นว่าความเหน็ดเหนื่อยในการทำงานและปัญหามลพิษลดน้อยลงกว่าเดิม และแรงงานคืนถิ่นมีความสุขในการทำงาน การอยู่ร่วมกันในครอบครัว ความสะดวกสบายในเรื่องที่พักอาศัย การเข้าร่วมในกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมในชุมชน สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกำลังแรงงานในถิ่นฐาน พบว่า เพศ จำนวนที่ดินของครัวเรือน ประสบการณ์ทำงาน และอัตราค่าจ้างในภาคเกษตรกรรม ส่งผลกระทบในทางบวก และปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะย้ายถิ่นในอนาคตพบว่า แรงงานคืนถิ่นเพศชายมีโอกาที่จะย้ายถิ่นมากกว่าแรงงานคืนถิ่นเพศหญิง และแรงงานคืนถิ่นที่ว่างงาน มีโอกาที่จะย้ายถิ่นเพิ่มขึ้น ขณะที่การอาศัยอยู่ในอำเภอที่มีความเจริญมากกว่า และพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ในถิ่นฐานเป็นปัจจัยที่ทำให้แรงงานคืนถิ่นมีความปรารถนาที่จะย้ายถิ่นน้อยลง

อรุณ ชัยญาณ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ กรณีศึกษา แรงงานไทยของจังหวัดสตูลที่เดินทางไปทำงานในเกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่าปัจจัย ที่นำไปสู่การเคลื่อนย้ายแรงงาน ได้แก่ระดับค่าจ้างและเงินเดือนที่สูงกว่า อัตราการว่างงานที่มีสูง และระดับของการมีงานทำที่ต่ำ การไม่สามารถหางานทำได้ตามความรู้ความสามารถของตนได้ ในจังหวัดสตูล โอกาสสำหรับความก้าวหน้าในอาชีพ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ที่คล้ายคลึงกับจังหวัดสตูล ความต้องการท่องเที่ยวหาประสบการณ์ชีวิต การติดตามเพื่อนฝูงหรือเครือญาติที่เคยเดินทางไปทำงานที่เกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดที่เป็นสาเหตุของการเคลื่อนย้ายแรงงานไทยของจังหวัดสตูลที่เดินทางไปทำงานในเกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย คือระดับค่าจ้างและเงินเดือนที่สูงกว่าระดับค่าจ้างและเงินเดือนในจังหวัดสตูล

5. 1. 4 งานวิจัยด้านผลการใช้นโยบายต่อแรงงานต่างด้าว

สรรพสิริ อรชัยพันธ์ลาภ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องประสิทธิผลของนโยบายแรงงานต่างด้าวผลการศึกษาพบว่า การวิจัยเรื่องประสิทธิผลของนโยบายแรงงานต่างด้าว: ศึกษากรณีจังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงประสิทธิผลของการนํานโยบายแรงงานต่างด้าวไปปฏิบัติ ในจังหวัดตาก 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายแรงงานต่างด้าว ในจังหวัดตากใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 กลุ่ม ได้

แก่ แรงงานต่างด้าว 6 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานจัดหางานจังหวัดตาก 2 คน ผู้ประกอบการ 5 คน ประชาชนในท้องถิ่น 6 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจ 3 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง 3 คน เจ้าหน้าที่ว่าการอำเภอ 3 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 3 คน สำหรับการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่มีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ แรงงานต่างด้าว จำนวน 337 ตัวอย่าง ผู้ประกอบการจำนวน 157 ตัวอย่าง และประชาชนในท้องถิ่นจำนวน 290 ตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่าการประเมินประสิทธิผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า อยู่ในระดับต่ำทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว 2) ด้านการกำกับติดตามดูแล 3) ด้านการคุ้มครองแรงงานต่างด้าว 4) ด้านความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ และ 5) ด้านการป้องกันผลกระทบด้านลบสำหรับปัจจัยที่ส่งผลให้ ประสิทธิภาพของการดำเนินนโยบายแรงงานต่างด้าวอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ 1) นโยบายแรงงานต่างด้าวขาดความชัดเจน และไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย 2) หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติขาดความพร้อมด้านงบประมาณ กำลังคน และวัสดุอุปกรณ์ และ 3) ปัจจัยด้านการให้ความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (คือ ผู้ประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น) อยู่ในระดับน้อย

5. 2 งานวิจัยต่างประเทศ

เบ็ง และ โรซาลินด์ (Beng and Rosalind, 1995 : 57) ศึกษาเรื่องนโยบายสังคม และตรวจคนเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวแรงงานต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่าตรวจคนเข้าเมืองและต่างประเทศของแรงงานในประเทศสิงคโปร์ได้รับอนุญาตให้แรงงานต่างชาติเข้ามาในประเทศในทศวรรษที่ 1960 เป็นผลมาจากการขาดแคลนแรงงานที่มี แต่รัฐบาลเลือกที่อนุญาตให้แรงงานอพยพและลดการจ้าง บริษัท จากต่างประเทศแรงงาน ผู้ถือใบอนุญาตทำงานจะมีการเรียกเก็บเพื่อให้แน่ใจว่าแรงงานต่างชาติเป็นงานเฉพาะเมื่อมีการแรงงานของประเทศที่ล้มเหลวเพื่อให้ตรงกับคุณสมบัติที่จำเป็น รัฐบาลให้เหตุผลว่าการแก้ปัญหาในระยะยาวที่จะแก้ไขปัญหาระบบที่ต้องผ่านระบบอัตโนมัติและเพิ่มประสิทธิภาพของทักษะของแรงงานในท้องถิ่น รัฐบาลยังเป็นกังวลกับการย้อนกลับของแนวโน้มของการย้ายถิ่น

กอร์ดอนแฮนสัน (Gordon Hansson, 2001 : 35) ศึกษาเรื่องตรวจคนเข้าเมือง และเศรษฐกิจสหรัฐฯ : ผลกระทบต่อตลาดแรงงาน, รายการที่ผิดกฎหมายและทางเลือก

นโยบาย ผลการ ศึกษาพบว่านับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960, สหรัฐอเมริกามีการปะทะในคนเข้าเมือง หุ่นของประชา กรสหรัฐที่เป็นชาวต่างชาติที่เกิดทะลุ 10% ในปี 2000 กับผู้อพยพใหม่การ บัญชีสำหรับเกือบครึ่งหนึ่งของการเติบโตของประชากรล่าสุดของสหรัฐ สามประเด็นนโยบาย เป็นศูนย์กลางของการอภิปรายเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมืองในปัจจุบัน หนึ่งในสิ่งที่ควรมี ระดับและองค์ประกอบของกฎหมายตรวจคนเข้าเมือง สหรัฐอเมริกายอมรับว่าตัวเลขที่ค่อนข้างใหญ่ของผู้อพยพที่มีระดับต่ำของการศึกษาและทักษะในการมองเห็นอื่นๆ ตรวจคนเข้าเมืองเพิ่มขึ้นจากการที่มีทักษะน้อยอาจลดค่าจ้างของแรงงานพื้นเมือง ปัญหาที่สองคือสิ่งที่ต้อง ทำเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมืองที่ผิดกฎหมาย คนต่างด้าวที่ผิดกฎหมายบัญชีสำหรับหนึ่งใน สามของผู้อพยพใหม่ของสหรัฐ คำถามเปิดคือว่านโยบายสหรัฐควรพยายามที่จะตรวจคนเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายแทนที่ด้วยคนเข้าเมืองชั่วคราวขนาดใหญ่ของแรงงานต่างชาติ ประเด็นที่ สามคือไม่ว่าจะอพยพควรจะมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือประชาชน การปฏิเสธรการมีสิทธิ สามารถลดการอพยพและการที่ต่ำกว่าการถ่ายโอนบัญชีจากชาวบ้านที่อพยพ ในกระดายนีเรา ตรวจสอบคนเข้าเมืองในประเทศสหรัฐอเมริกาหลายทศวรรษที่ผ่านมาในการตั้งชื่อเพื่อวัด ศักยภาพในการและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในนโยบายสหรัฐตรวจคนเข้าเมือง การ ศึกษาของเรามีหกส่วนหลักดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เราทบทวนนโยบายของสหรัฐตรวจคนเข้าเมืองและแนวโน้ม นโยบาย สหรัฐปัจจุบันชุด โควตาคนเข้าเมืองโดยรวมที่มีความสำคัญอันดับแรกถ้า สำหรับการรับ สมัครให้กับสมาชิกในครอบครัวของสหรัฐอเมริกาและอาศัยอยู่ตามกฎหมาย ในปีล่าสุดน้อยกว่า 15% ของผู้อพยพใหม่ได้รับการยอมรับขึ้นอยู่กับระดับทักษะของพวกเขา ไม่ว่าจะตั้ง ใจ หรือไม่นโยบายนี้โปรดปรานอพยพที่มีการศึกษาค่อนข้างน้อย ผู้อพยพล่าสุดมีแนวโน้มที่จะมี สมารถในภูมิภาคที่เจาะจงและอุตสาหกรรมและมีแนวโน้มที่จะได้รับมากน้อยกว่าชาวพื้นเมือง

ส่วนที่ 2 เราพิจารณาวิธีการที่สหรัฐอเมริกาประเทศในภูมิภาคปรับตัวเข้ากับการไหลเข้าของผู้อพยพ แม้จะมีความเข้มข้นทางภูมิศาสตร์ของผู้อพยพที่ผ่านมาค่าจ้างยัง ไม่ได้ลดลงสังเกตเห็นได้ในชุมชนประตูที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ภูมิภาคมีการปรับให้เงินทุน ไหลเข้าที่อพยพผ่านกลไกอื่นๆ รวมทั้งสกลอิพเกรคของกำลังแรงงานพื้นเมือง Outmigration ของแรงงานพื้นเมืองและการเปลี่ยนแปลงในการผสมที่มีต่ออุตสาหกรรมส่งออกที่อพยพ มาก ถ้าระดับการศึกษาของกำลังแรงงานสหรัฐคงที่ เช่น พวกเขาคาดว่าจะทำผลกระทบ ต่อ ค่าจ้างของการอพยพอาจจะเด่นชัดมากขึ้น

ส่วนที่ 3 เราตรวจสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอพยพเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายสหรัฐฯ ส่วนใหญ่อพยพผิดกฎหมายเข้าประเทศทั้งโดยการข้ามชายแดนเม็กซิโก - US หรือ โดย overstaying วีซ่ารายการ เม็กซิโกเป็นประเทศที่มีแหล่งที่ใหญ่ที่สุดสำหรับการอพยพเข้าเมืองผิดกฎหมายและผิดกฎหมายเข้ามามีแนวโน้มที่จะกระชากตกต่ำทางเศรษฐกิจต่อไปในประเทศ รัฐบาลสหรัฐฯตรวจคนเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายเป็นอุปสรรคตามชายแดนตำรวจและนายจ้างตรวจสอบกับส่วนใหญ่ของทรัพยากรที่ทุ่มเทให้กับการบังคับใช้เส้นขอบ ความพยายามเหล่านี้ปรากฏว่ามีความสำเร็จที่ จำกัด เป็นการไหลเข้าของผู้อพยพที่ผิดกฎหมายยังคงคงที่

ส่วนที่ 4 เราตรวจสอบผลกระทบต่อบการเงินของคนเข้าเมืองก่อนที่จะปฏิรูปสวัสดิการของสหรัฐฯ ในปี 1996 ผู้อพยพมีแนวโน้มมากขึ้นกว่าชาวบ้านได้รับความช่วยเหลือประชาชน กฎหมายใหม่ จำกัด การเข้าถึงผู้อพยพเพื่อให้ประโยชน์หลายอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นข้อยกเว้นที่สำคัญค่าใช้จ่ายการศึกษาของรัฐ บางชนิดของความช่วยเหลือประชาชนในแต่ละรัฐของสหรัฐอเมริกามีการพิจารณาที่จะนำเสนอผลประโยชน์ที่แต่ละหลังจากที่ได้รับในประเทศเป็นเวลาอย่างน้อยห้าปี ไม่รวมผู้อพยพจากความช่วยเหลือประชาชนได้รับรู้เรื่องความท้าทายของศาลจำนวนมาก แม้จะมีการใช้งานของผู้อพยพให้ความช่วยเหลือประชาชนในการถ่ายโอนบัญชีสุทธิจากชาวบ้านที่อพยพเข้ามาจะปรากฏเป็นขนาดเล็กมากในระดับชาติถึงแม้ว่ามันจะสูงขึ้นในรัฐเฉพาะบางที่มีผลประโยชน์ด้านสวัสดิการทั้งสองคนใจกว้างและประชากรที่อพยพขนาดใหญ่ โดยทั่วไปที่มีอายุมากกว่าและมีการศึกษาน้อยกว่าผู้อพยพของประชากรผู้ใหญ่จะมีขนาดใหญ่พื้นเมืองเพื่อการถ่ายโอนบัญชีที่อพยพสุทธิ

ส่วนที่ 5 ที่เราตรวจสอบเศรษฐกิจการเมืองของนโยบายสหรัฐฯ ตรวจคนเข้าเมือง เราพบว่าความคิดเห็นของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับนโยบายการตรวจคนเข้าเมืองได้รับอิทธิพลจากความคาดหวังเกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อผลลัพธ์ในตลาดแรงงานและเกี่ยวกับการบริการสาธารณะและรัฐสวัสดิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานที่มีทักษะน้อยและอนุรักษ์นิยมทางการเมืองอยู่ในหมู่ผู้ต่อต้านมากที่สุดในการตรวจคนเข้าเมือง Freer ผู้แทนรัฐสภาดูเหมือนจะตอบสนองต่อความกังวลเหล่านี้ในเขตของพวกเขาเมื่อออกเสียงลงคะแนนในการออกกฎหมาย

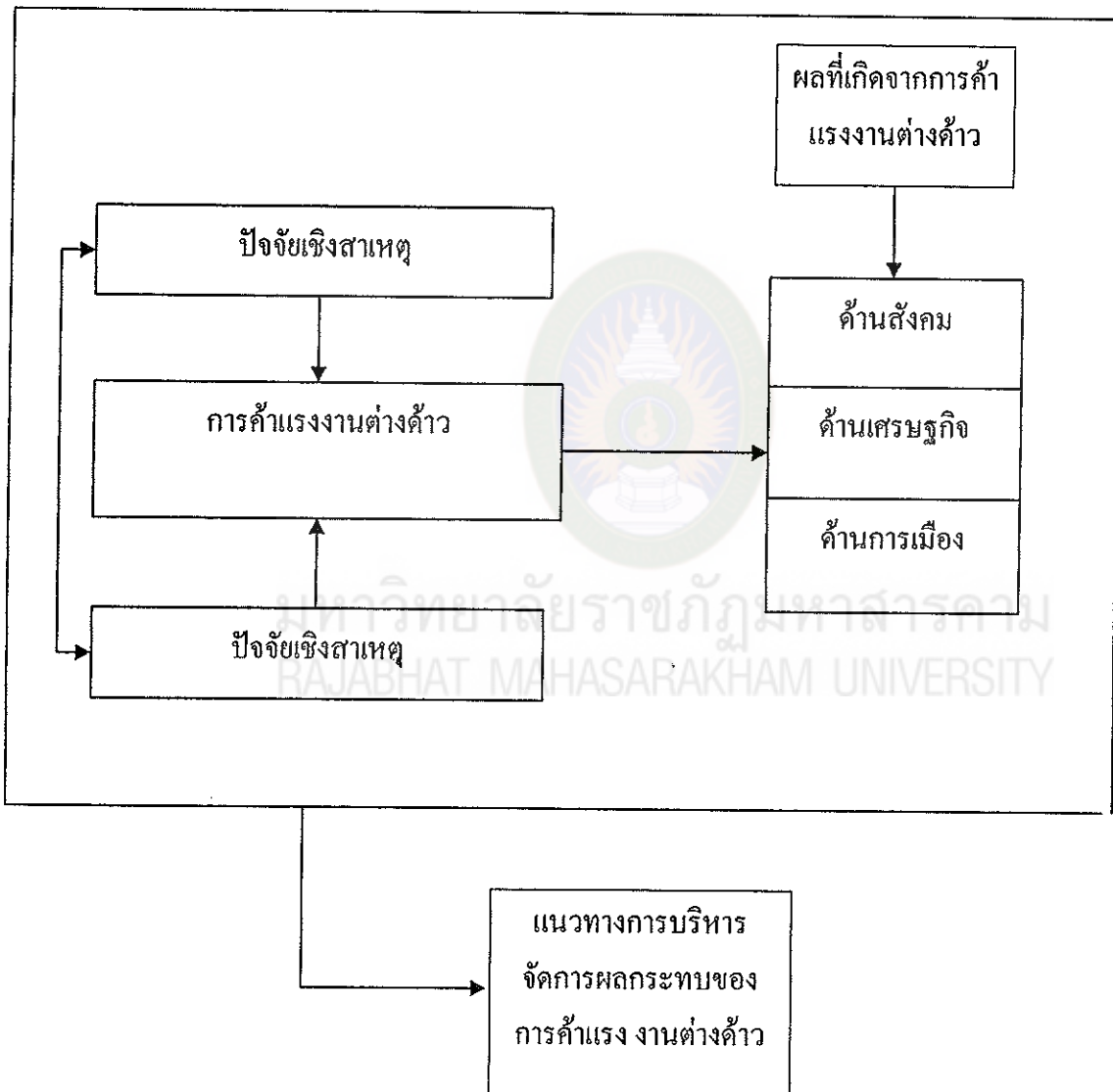
ส่วนที่ 6 เราสามารถสรุปได้โดยการพูดคุยทางเลือกนโยบายปัจจุบัน หัวหน้าไปทางประเทศสหรัฐอเมริกา การตัดสินใจที่สำคัญสำหรับสหรัฐอเมริการวมถึงผู้กำหนดนโยบายว่าจะแทนที่ตรวจคนเข้าเมืองที่เหมาะสมสำหรับครอบครัวตามที่ทักษะการตรวจ

คนเข้าเมืองตามว่าจะดำเนินการเพื่อยกเว้นผู้อพยพจากการเข้าถึงความช่วยเหลือของประชาชนไม่ว่าจะเป็นที่จะขยายการตรวจคนเข้าเมืองชั่วคราวและวิธีการเพื่อความสมดุลของชายแดนและการตกแต่ภายในตำรวจในการบังคับใช้กับที่ผิดกฎหมาย การเข้าเมือง

มาร์กซ์ (Mark. 1973 : 68) ศึกษาเรื่องแรงงานและแรงงานที่เป็นนามธรรมเป็นรูปธรรม ผลการศึกษาพบว่าในมือข้างหนึ่งของแรงงานทั้งหมดจะถูกผูกมัดทางเสรีวิทยาการใช้จ่ายของมนุษย์ กำลังแรงงาน และในตัวของแรงงานมนุษย์เหมือนกันนามธรรมจะสร้างและรูปแบบค่าของสินค้าโภคภัณฑ์ ในขณะที่แรงงานทั้งหมดเป็นค่าใช้จ่ายของมนุษย์ กำลังแรงงานในรูปแบบพิเศษและมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและในการนี้ตัวละครของแรงงานที่มีประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมจะผลิต ค่าใช้แรกเห็นสินค้าที่นำเสนอตัวเองเพื่อให้เราเป็นความซับซ้อนของสองสิ่งที่ใช้คุณค่าและมูลค่าการแลกเปลี่ยนต่อมาเมื่อเราเห็นว่าแรงงาน เกินไปมีลักษณะที่สองเหมือนกันสำหรับเพื่อให้ห่างไกลเป็นพบการแสดงออกในความคุ้มค้ำมัน ไม่ได้มีลักษณะเดียวกันที่อยู่ในนั้นเป็นผู้สร้างของค่าใช้ ฉะนั้นเป็นคนแรกที่ชี้ให้เห็นและเพื่อตรวจสอบวิกฤตนี้ธรรมชาติสองท่าของแรงงานที่มีอยู่ในสินค้าที่จุดนี้เป็นเคื่องซึ่งความเข้าใจที่ชัดเจนของเศรษฐกิจการเมืองจะเปลี่ยน"ที่ต้นกำเนิดของความแตกต่างระหว่างแรงงานนามธรรมและรูปธรรมที่สามารถตรวจสอบกลับไป ปัญหาที่แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของการใช้แรงงานที่เป็นนามธรรมได้รับหนึ่งในเหตุผลหลักว่าทำไมนักเศรษฐศาสตร์จำนวนมากละทิ้ง ทฤษฎีแรงงานของค่า อาจจะเป็นแนวความคิดเหล่านี้ปัญหาจะสามารถแก้ไขได้ผ่านการทดลองความชื่นชมที่ดีขึ้นของเศรษฐกิจการเมืองของการศึกษาทักษะและตลาดแรงงาน หนึ่งปัญหากับทฤษฎีของตัวเอง มาร์กซ์ก็คือว่าเขาไม่เคยเสร็จหนังสือที่เขาตั้งใจจะเขียนเกี่ยวกับเรื่องของค่าจ้างและตลาด แรงงาน แต่มาร์กซ์ที่ทำก่อนข้างชัดเจนความเชื่อของเขาที่ว่าลัทธิทุนนิยม"พลิกคว่ำทั้งหมดที่อุปสรรคทางกฎหมายหรือแบบดั้งเดิมที่จะป้องกันไม่ให้ซื้อหรือชนิดของการที่แรงงานอำนาจตามที่เห็นสมควรหรือจากการจัดสรรนี้หรือชนิดที่ของการใช้แรงงาน เห็นได้ชัดว่ามาร์กซ์ เชื่อว่าการพัฒนาทุนนิยมตัวเองจะสร้างมูลค่าการค้าปกติสำหรับชนิดของการใช้แรงงานใดและทำให้เห็นว่าทุกชนิดของการใช้แรงงานจะได้รับการตัดสินทางสังคมตามชนิดเดียวกันของมาตรฐานการประเมินของความพยายาม

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่ามีความสอดคล้องกับการวิจัยเรื่องการค้าแรงงานต่างด้าวต่อความมั่นคงของชาติในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ดังนั้นจึงได้นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย